

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na KoroškemSLOVENSKI VESTNIK, Tarviserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za VU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

Umrli dr. Bruno Kreisky

V nedeljo ob šestih zjutraj je v dunajski bolnišnici Lainz za vedno prenehalo biti srce Bruna Kreiskega, dolgoletnega avstrijskega zveznega kanclerja in najbolj vidnega voditelja avstrijske socialdemokracije po drugi svetovni vojni. Kreisky je izhajal iz judovske meščanske družine na Dunaju, mati je bila češkega pokolenja. Že kot srednješolec se je kot aktivist priključil socialističnemu gibanju. Leta 1935 je spoznal avstrofašistični zapor, leta 1938 je zaključil svoj študij prava. Po anšlusu je – potem ko je bil nekaj časa v priporu gestapa – eksiliriral na Švedsko. L. 1949 se je vrnil ter bil od tedaj dalje vse do 1983. leta aktiven v SPÖ ter kot avstrijski državni politik. Kot zvezni kancler je tudi odločilno sovpil na manjšinsko politiko. Na stara leta je bil oster kritik novih razmer v SPÖ. Državni pogreb bo prihodnji torek na centralnem pokopališču v Schwechatu. V imenu ZSO je družini umrlega poslal sožalno brzojavko dr. Marjan Sturm.

Obnovljeni „Cingelc“

V soboto, 4. avgusta bo slavnostna otvoritev obnovljenega kulturnega doma „pri Cingelcu na Trati“. Cingelc je bil že od nekdaj kulturni center koroških Slovencev iz okolice Borovlj in naj bi bil tudi v bodočnosti „odprta hiša za odprte ljudi“. Več preberite na 3. strani.

Koordinacijski odbor ni bil ustanovljen, najprej program!

Ponoven poskus sestaviti primeren skupni Koordinacijski odbor koroških Slovencev, ki naj bi enakopravno in pluralistično upošteval vso širino družbenopolitičnih dejavnikov v vrstah manjšine, se je pretekli teden končal z neuspehom. Predstavnikom koordinacijskim teles Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev ter drugih udeleženi organizacij in skupin po več kot štiriurni, v določenih trenutkih tudi vroči debati ni

uspelo uskladiti svojih stališč predvsem v vprašanih sestavi in poslovnika načrtovanega bodočega KOKS-a. Skupen KOKS tako ni bil ustanovljen, kriza zaupanja med vodilnimi predstavniki slovenskih narodnopolitičnih, kulturnih in drugih organizacij se nadaljuje.

Za ZSO na Koroškem, ki je – skupaj z vanjo vključenimi organizacijami – z izravnanim predlogom o poslovniku KOKS-a nakazala možnost za premostitev krize

in širok narodni sporazum, sta se posveta udeležila predsednik dipl. inž. Feliks Wieser in tajnik dr. Marjan Sturm, za SPZ podpredsednik Hanzi Weiss in tajnik dr. Janko Malle, za Slovensko športno zvezo dr. Ludvik Druml ter za manjšinski delovni krožek Zelene alternative dr. Jože Messner. Sestanka so se še udeležili poleg že omenjenih organizacij še predstavniki NSKS, Krščanske kulturne zveze, Skupnosti južnokoroških

kmetov, Kluba slovenskih občinskih odbornikov, Slovenske gospodarske zveze in KEL. V imenu teh je govoril predsednik NSKS dr. Matevž Grile, ki se je hotel izkazati kot „človek kompromisa“, ne da bi se pri tem resno potrudil za dejansko koordinacijo.

Iz predlaganega poslovnika v ZSO vključenih organizacij je prevzel nekaj nespornih točk in to postavil za „skrajno mero“ kompromisa, po drugi strani pa v naj-
(dalje na 5. strani)

Bo Slovenija papir kupil Magdalen?

Jutri bo prvi termin za dražbo strojev nekdanje tovarne celuloze v Magdalenu pri Beljaku. Toda vsi strokovnjaki dvomijo, da se bo sploh pojavil kak interes. Druga varianta, za katero smo zvedeli večeraj, pa je, da bi Slovenija papir skupaj s še neznanimi partnerji kupil celotno tovarno in nadaljeval s proizvodnjo. Natančne prodajne ponudbe pa menda tudi za to varianto še ni.

Občina Sele ne bo uradno praznovala 10. oktobra!

Predstojništvo občine Sele je na svoji zadnji seji sklenilo, da občina ne bo uradno sodelovala pri praznovanju 70. obletnice koroškega plebiscita. Tako se delegacija te slovenske oz. dvojezične občine ne bo udeležila nemško-koroškega praznovanja v Celovcu. Slovenska frakcija v občinskem odboru pa je vložila nujnostni predlog, naj 10. oktobra vsi občinski odborniki ter vsa društva postavijo dvojezične napise v vseh vaseh v občini. Predlog bodo obravnavali na prihodnji seji občinskega odbora, je pa vreden razmisleka za podobne akcije v drugih dvojezičnih občinah.

Razgovori na sedežu ZSO

Predsednik komisije za mednarodne odnose slupščine Slovenije Matjaž Šinkovec (desno) je imel pretekli teden na sedežu Zveze slovenskih organizacij razgovore s predstavnikom ZSO ter SPZ, tajnikom dr. Marjanom Sturmom in dr. Jankom Mallejem, ki sta ga seznanila s položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter z aktualnim političnim dogajanjem na Koroškem in v Avstriji. Razgovoru sta prisostovala še tajnik Socialdemokratske zveze Slovenije Erik Modric ter poslujoči generalni konzul SFRJ v Celovcu Franc Mikša.

slika St. Vavt

Šola v Celovcu: samo zavlačevanje?

„Pozivamo vse odgovorne v deželi in mestu, da skupno zagotovijo ureditev dvojezične ljudske šole do septembra letos. Deželni šolski svet naj poskrbi za to, da bodo do tedaj na razpolago učitelji in da se bo pouk lahko pričel. Od okrajnega šolskega sveta in mestne uprave zahtevamo objavo kraja za dvojezično ljudsko šolo. – V teh treh stavkih so bile večeraj javno predstavljene zahteve Inicijative staršev za javno dvojezično šolo v Celovcu. Če teh ukrepov od pristojnih oblasti ne bo, bodo jeseni sledile masivne protestne akcije prizadetih kakor tudi ponovna pritožba pri ustavnem sodišču, sta v imenu iniciative izjavila dr. Jože Messner in odvetnik dr. Sepp Brugger.

Predstavniki iniciative so v preteklih tednih pri vseh ustreznih organih zaprosili za nujne pogovore. Poslovodni predsednik deželnega šolskega sveta Reinprecht je kot edini odklonil pogovor ter se izgovarjal na bajno 'nekompetentnost'. Njegov namestnik Würschl pa se je opredelil za čimprejšnjo ustanovitev dvojezične šole. Pozitivno stališče je zavzel tudi direktor pedagoške akademije dr. Antoni. Okrajni šolski svet vidi v prvi vrsti pristojnost dežele, najvišji njen predstavnik, deželni glavar Haider, pa je pred nedavnim dejal, da je dvojezična šola zadeva mesta Celovec. Torej je ponovno jasno, kdo zavira ustanovitev šole: Haider in njemu podrejeni Reinprecht.

Aktualni razgovor

z ministrom za Slovence po svetu
dr. Janezom Dularjem

„Vsega upanja še nisem izgubil“

Gospod minister dr. Dular, sestanek obeh koordinacijskih odborov Narodnega sveta in Zveze slovenskih organizacij se je končal brez sporazuma, skupni Koordinacijski odbor koroških Slovencev ni bil ustanovljen. Ob koncu seje ste dejali, da je ne smatrate za zaključeno in da še vedno upate na kompromis in ustanovitev skupnega KOKS-a.

Vsega upanja kljub današnjemu neuspešnem sestanku nisem izgubil in mislim, da bodo v prihodnjih tednih tovrstni poskusi bolj uspešni, ker navsezadnje je po čisto človeški presoji povsem jasno, da koroški Slovenci tak koordinacijski odbor potrebujejo. To je v njihovem življenjskem interesu. Tu ne bi rad govoril o podrobnostih, ker bi to lahko kaj hitro pomenilo neko vsiljevanje, rekel pa bi, da je kompromis, do katerega bo moralo priti, še možen.

Poudaril bi tudi, da so koroški Slovenci vsekakor sposobni za razgovor na kulturnem in visokem nivoju, čemur sem bil tudi sam večkrat priča. Res pa je, da je doslej prišlo v številnih primerih do nestrpnih reakcij, zato bi bil prav tak forum nekakšna priložnost za oblikovanje neke kultivirane diskusije med koroškimi Slovenci. Mislim, da koroški Slovenci take možnosti zelo potrjujejo, saj imajo

malo možnosti, da v slovenščini na taki ravni govorijo o tako zahtevnih problemih. To zadeva tako jezikovno-kulturno kot tudi vsebinsko plat, ki bi se na teh pogovorih lahko izčistila.

Bi nam lahko povedali rok, v katerem naj bi bil dosežen kompromis in s tem odprta pot do skupnega KOKS-a?

O datumih bi težko govoril, ker tak futurolog nisem. Želel pa bi si seveda čimprej in mislim, da obstaja realna možnost, da se to lahko zgodi še v času počitnic, saj so tudi nekatera vprašanja taka, da bi moral KOKS v kompletnejšem sestavu o njih razpravljati čimprej.

Kdo bo v tem času do konstituiranja skupnega KOKS-a glavni sogovornik za slovensko vlado – ta nekompleten koordinacijski odbor ali obe osrednji organizaciji koroških Slovencev?

S tem vprašanjem me nekako spravljate v zadrego. Formalno so stvari sicer jasne, da je KOKS pač nastopil neko svojo aktivnost in sprejel neke sklepe, ki jih očitno tudi prenaša v širšo javnost tudi v avstrijskem prostoru, in ga kratkoročno malo ni več mogoče ignorirati, čeprav ni kompleten. Torej ga bo morala nekako upoštevati tudi slovenska vlada. Danes je bil nekaj neuradno napovedan obisk v Ljubljani in na njem mislim, da bo glavna tema pogovora prav to vprašanje.

Dva znanstvena inštituta?

V zadnjem času se v politično-znanstvenih krogih v Sloveniji spet govori o stanju na znanstveno-raziskovalnem področju na Koroškem, pri čemer je bilo s strani nekaterih predstavnikov nove slovenske vlade slišati, da bi se spet obnovil bivši Slovenski znanstveni inštitut, kljub temu da je iz njega nastal novi, širše zasnovan Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran.

Mi smo zelo zainteresirani za obnovitev nekdanjega inštituta take vrste oz. takega profila, karkšen je bil. Mislim, da je to potreba koroških Slovencev, posredno pa tudi republike Slovenije, v kolikor želi imeti neke jasne in razčiščene predstave o koroški problematiki.

Aktivnosti v to smer že potekajo in mislim da bo v kratkem mogoče to zadevo postaviti na svoje mesto.

Naj to pomeni, da vi vidite možnost za obstoj dveh inštitutov?

Lahko rečemo tudi tako, pri čemer seveda poudar-

jam, da lahko obstajata oba, oba sta koristna, vendar mi smo neposredno zainteresirani za takšen inštitut, kakršen je bil, medtem ko bi bil inštitut Alpe-Jadran lahko kjerkoli in bi ga lahko organiziral kdorkoli. Njegova šibka točka je, da nima neke jasne vsebinske identitete in da se težišče njegove dejavnosti veže preveč na menedžersko plat, saj za posamezne raziskovalne projekte tako rekoč najema in odpušča znanstvene sodelavce, pri tem pa ni zagotovljena kontinuiteta in jasen profil inštituta, ki sčasoma lahko zelo veliko pomeni v tem kulturnem krogu, kjer se oblikuje neko stalno intelektualno jedro, ki v nekaterih zgodovinskih priložnostih lahko odigra odločilno vlogo, medtem ko je ta hoja od projekta do projekta nekakšna improvizacija. Tak inštitut sicer lahko ustvari trenutno močne, dobre, pozitivne in uporabne rezultate, toda mi potrebujemo še nekaj več.

Hvala za pogovor.

Ivan P. Lukan

Razgovor med komunalnimi politiki Slovenije in Koroške v Globasnici (z leve): Stane Vlač, svetovalec za lokalno samoupravo v zboru občin slovenskega parlamenta, predsednica Mlade KEL mag. Zalka Kuchling, predsednik zbora občin Ivan Bizjak ter globaški župan Albert Sadjak.

„Stiki med regijami v obojestransko korist“

Na povabilo Kluba slovenskih občinskih odbornikov se je pretekli teden na dvojezičnem ozemlju južne Koroške mudila delegacija slovenske skupščine pod vodstvom predsednika zbora občin Ivana Bizjaka. Seznanila se je s komunalnimi problemi te regije, seveda s posebnim poudarkom na slovensko narodnostno skupnost, ki živi tu. Glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan Lukan se je ob tej priložnosti pogovarjal z vodjo delegacije Ivanom Bizjakom, ki je poleg ocene obiska zavzel tudi stališče do prvih izkušenj novega večstrankarskega parlamentarnega sistema v Sloveniji.

Gospod predsednik Bizjak, kako Vi oz. vaša delegacija ocenjujete ta prvi obisk slovenskih parlamentarcev na južnem Koroškem?

Obisk je imel zelo delovni program, ker smo se želeli informirati o organizaciji in funkcioniranju občin na Koroškem. Po drugi strani pa smo se seveda tudi seznanili s položajem slovenske narodnostne skupnosti ter z njenimi predstavniki na komunalni ravni. Dobili smo celo vrsto zanimivih informacij, ki bodo brez dvoma koristne za nadaljne sodelovanje...

...med poslanci zbora občin v slovenski skupščini in Klubom slovenskih občinskih odbornikov na Koroškem?

Z obiskom nismo hoteli navezati nekih širših stikov, vendar pa smo s tem, ko smo se seznanili s problemi, položajem in sistemom, tudi odkrili možnosti, kje in kako bi lahko to sodelovanje v bodoče potekalo. Menim, da možnosti za sodelovanje obstajajo.

Bi nam lahko navedli kako konkretno možnost?

Seznanitev z izkušnjami delovanja v vašem sistemu – občina je povsem drugače definirana kot pri nas v Sloveniji – nam bo v prid pri uresničevanju načrtovanih reform v Sloveniji. S tem hočem povedati, da obstaja možnost, da nekatere izkušnje in modele, ki smo jih videli tu, koristno uporabimo tudi pri nas. To je, kar zadeva mojo funkcijo, zagotovo praktičen vidik.

Sicer pa menim, da je tako sodelovanje koristno tudi za sam položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Mislim, da obstaja mož-

nost, da bomo sodelovali tudi prek Kluba slovenskih občinskih odbornikov oz. po tem kanalu, če smem tako reči, informirali o položaju slovenske manjšine na Koroškem in najbolj ustrezno reagirali oz. delovali v tej smeri.

Kot veste, nova oblast v Sloveniji posveča precej pozornosti Slovincem zunaj matične Slovenije in v tem je bilo že storjenih precej korakov, posebno s strani vlade. Menim pa, da so koristni tudi določeni stiki na skupščinskem nivoju.

Tu v Globasnici ste se srečali tudi z županom Albertom Sadjakom, ki je sicer koroški Slovenec, ni pa izvoljen na samostojni slovenski, marveč na socialistični listi. Pomeni to, da hočete navezati širše stike z južno Koroško, kar bi tudi ustrezalo razvoju odpiranja na vseh področjih.

Rad bi poudaril, da namen tega obiska ni bil intoniran v to smer, vendar pa, ko po eni strani želimo ustvarjati uravnotežen odnos do vseh demokratičnih struktur, tudi zunaj Slovenije, je seveda tudi to

Predsednik zbora občin v slovenski skupščini Ivan Bizjak.

srečanje nekje v tej funkciji. Mene osebno zelo veseli, da se lahko seznanim s čim večjim številom komunalnih politikov, ker sem prepričan, da naj politična ali kakršnakoli druga ideološka pripadnost ne bi bila razlog za to, da se, kadar gre za vprašanje naroda, med seboj delimo.

Gospod predsednik, ta vaš odgovor bi bil lep zaključek najinega razgovora, toda imam še vprašanje v zvezi z bodočim sestavom slovenskega parlamenta po sprejetju nove ustave in po novih volitvah, kdajkoli pač bodo. V predvolilnem boju so se predvsem predstavniki Demosa izrekli za odpravo zbora občin v slovenski skupščini in najavili prednost enodomnemu parlamentu. Kaj o tem predlogu mislite kot član kluba krščanskih demokratov, stranke, ki je vključena v Demos. Konkretno, je zbor občin v slovenski skupščini potreben ali ne?

Delo slovenskega parlamenta je ta čas zasnovano na obstoječi ustavi, ki predvideva tridomni parlament. Osebno bi rekel takole: nekega definitivnega stališča, kako naj bi skupščina izgledala v novi ustavi, še ni. Govori se o variantah enodomne in dvodomne skupščine.

Razmišljam pa o tem, čeprav to ni definitivno stališče, da bi tudi v novem konceptu prišlo na ustrezen način do izraza regionalne potrebe, da bi bil tudi v novem parlamentu, v kakršnikoli obliki že, zastopan ta regijski interes. Zavoljo tega menim, da bi bil smiselni dvodomni parlament. Ta drugi dom, ki bi bil regionalno obarvan, pa bi imel verjetno manj pristojnosti, ker bi bil v prvi vrsti pristojen za tiste zadeve, za katere so življensko zainteresirane regije.

Celotno vprašanje pa je še stvar razprave in kolikor sem osebno seznanjen, tudi v samem Demosu še ni enotnega mnenja, ali naj bo skupščina eno- ali dvodomna.

Hvala za razgovor.

Pri Cingelcu na Trati

V soboto, 4. avgusta bo slavnostna otvoritev novega „starega“ kulturnega doma „pri Cingelcu na Trati“. Že maja lani je kulturno društvo SPD Borovlje pričelo z obnovo doma, ki ga je nekaj mesecev poprej v slabem stanju odkupilo od prejšnjega lastnika, boroveljske posojilnice.

Kulturno življenje Slovencev iz okolice Borovelj je v preteklosti, in še danes, v veliki meri potekalo pri „Cingelcu“, kot ta kulturni dom imenujejo poznavalci; „Cingelc“ je bil dolga leta center slovenske kulture in bo, zdaj ko je obnovljen, tudi v bodočnosti ostal mesto, kjer se bo srečevalo mlado in staro. „Odprta hiša za odprte ljudi“, tako si želi Melhior Verdel, predsednik SPD Borovlje, ki je z drugimi društveniki vred žrtvoval ogromno število ur za obnovo kulturnega doma.

Prenovljeni kulturni dom „pri Cingelcu na Trati“

Prenovljeni kulturni dom – biser Roža

Stavba je bila zgrajena v letih 1908 in 1912, zato je bila sanacija že nujno potrebna: tla so bila preperela, okenski okviri gnili, fasada se je rušila, barve obledele... rešitev poslopja v zadnjem trenutku, bi lahko rekli.

Zbiralna akcija za potrebna finančna sredstva

Odkup poslopja z zemljiščem in obnova kulturnega doma sta SPD „Borovlje“ prisilila poskrbeti za potrebna finančna sredstva. „Organizirali smo zbiralno akcijo preko obeh slovenskih tednikov, priložili smo položnice in pozvali na dobro voljo bralcev,“ nam je pripovedoval Melhior Verdel. „Za dom pa so zbirala tudi sosednja društva, ki so npr. vstopnino od svojih prireditev podarjala našemu društvu.“ Na ta način

so društvu pomagali: SPD „Radiše“, SPD „Herman Velik“, Sele – Kot, SPD „Gorjanci“ iz Kotmare vasi, SPD „Bilka“ iz Bilčovsa in zbor „Vaščani pojo“ iz Zgoranje vesce. „Odziv je bil izredno dober in ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, ki so nam pomagali.“

Verdel nam je v pogovoru dejal, da sta z ugodno prodajno ceno šli na roko tudi posojilnica Borovlje in Zveza slovenskih zadrug (kot lastnici poslopja).

Vendar pa je bilo vse to še vedno premalo, saj je društvo samo za potrebni material izdalo okrog 1,5 milijona šilingov.

„Čeprav je SPZ prispevala 150.000 šilingov in se je izkazalo tudi ministrstvo za pouk in umetnost, nam je preostalo še precej dolga.“

Največji delež k obnovi kulturnega doma pa so brez

dvoma prispevali društveniki sami: pri obnovi so pod strokovnim nadzorstvom gradbenega podjetja Ogris iz Borovlj „žrtvovali“ skupaj 9.000 delovnih ur, od teh pa jih je kar 2.300 opravil predsednik Verdel.

Sanacije potrebna pa je bila tudi dvorana: „Na novo smo uredili strop in oder, restavrirali zaveso z znano sliko ustoličenja pri Gospe sveti,“ nam je predsednik društva ponosno pokazal delo zadnjih mesecev.

Slika na zastoru je delo Güttlerja, restavriral pa jo je dr. Golob iz Ljubljane. V prenovljeni dvorani je 120 sedežev, na galeriji pa jih je na voljo še dodatnih 70.

Društvo pa je uredilo tudi vse stranske prostore, od garderobe, klubskih prostorov, tja do postrežnega pulta s kuhinjo. V posebnem prostoru pa že načrtujejo razstavo o delovanju nedeljskih posojilnic – takšna je dolga leta delovala tudi „pri Cingelcu na Trati“.

V domu so urejena tudi štiri stanovanja, od katerih jih bodo tri dali v najem, četrto pa si bodo rezervirali za goste društva. V teku sanacije so po hiši napeljali tudi novo električno instalacijo in centralno kurjavo, pred stavbo na dvorišču pa so pripravili velik prostor za prireditve na prostem. Veliko zemljišče, ki spada k hiši, bodo po vsej verjetnosti odstopili za športno dejavnost.

Povečani oder tudi za večje koncertne prireditve

Poseben biser je oder s tremi slikami, ki se jih lahko menja po potrebi:

zunaj – gozd, pokrajina, jezero in gore;

znotraj 1 – meščansko stanovanje s primerno opremo;

znotraj 2 – kmečka soba, podeželski ambient.

Oder je primeren za komorne predstave, ker pa so ga povečali, bodo na njem lahko potekale tudi večje koncertne prireditve. Boro-

velčanom je v zadnjem letu uspelo obnoviti tudi odrsko dejavnost, saj bodo 5. avgusta „postavili“ na oder Linhartovo „Županovo Micko“ (v režiji Bogomira Verasa iz Slovenskega ljudskega gledališča Celje).

„Cingelc“ je že od nekdaj slovel po svojih prireditvah in kulturni dejavnosti. Predsed-

postajo.

V zadnjih desetletjih se je kulturna dejavnost društva spet povečala, saj vsi poznamo skupine: ansambel Drava, moški pevski zbor, dekliški zbor, trio Oraže in skupino glasbene šole.

V preteklem letu pa so Boroveljčani z izgradnjo kulturnega doma „pri Cingelcu

Predsednik SPD Borovlje Melhior Verdel

Restavrirali so tudi sliko na zastoru

nik Melhior Verdel pa je v zadnjih letih izsledil razne pomembne dogodke iz preteklosti, npr.: leta 1924 je bilo – zaradi motenj in hrušča v dvorani – možno odigrati neko igro samo pod policijskim varstvom.

Do leta 1938 so k „Cingelcu na Trati“ vabili veliko gostov iz daljnih krajev, med njimi tudi skupine iz Celovca. Ko pa je v Avstrijo vkorakal Hitler, se je končala tudi kulturna dejavnost Boroveljčanov; kulturni dom so takrat prefunkcionirali v policijsko

na Trati“ postavili nov temelj za nadaljnje uspešno kulturno delovanje.

„Vsekakor upamo,“ je menil Verdel, „da bomo s podporo naših ljudi lahko kmalu odplačali preostali dolg, za našo mladino pa si želim, da bo nadaljevala tradicijo slovenske kulturne dejavnosti v Borovljah.“

Novi kulturni dom, ki bo biser Roža, bo društvenike vsekakor tudi dodatno motiviral.

priprava: Štefka Vavti, Andrej Kokot

Na novo opremljena dvorana z odrom

Zweisprachige VS in Klagenfurt wird verhindert

Die Verhinderer einer zweisprachigen Volksschule für Klagenfurt befinden sich an der Spitze der Kärntner Landesregierung. Dies betonten der Sprecher der Elterninitiative für die zweisprachige Schule dr. Jože Messner und ihr rechtlicher Berater dr. Sepp Brugger. Sie betonten, daß die Entscheidung über den Standort von den Verantwortlichen bewußt hinausgezögert wird und die betroffenen Eltern dadurch verunsichert werden. Trotzdem gab es zehn Anmeldungen. Die Elterninitiative war dann bei verschiedenen Stellen und Behörden vorstellig geworden. Der Stadtschulrat verwies auf die Kompetenz des Landes, LH Haider auf die der Stadt. Der amtsführende Landeschulratspräsident Reinprecht hielt eine Aussprache mit dem Elternkreis für überflüssig und verwies auf seine angeblich fehlende Kompetenz. Der Vizepräsident des Landeschulrates Würschl hingegen sprach sich dezidiert für die Errichtung einer zweisprachigen Klasse an der Übungsvolksschule der PÄDAK aus. Positiv auch die Einstellung der PÄDAK-Leiter Antoni und Smoley. Die Elterninitiative fordert nun von allen Verantwortlichen die Sicherstellung des Standortes, der Lehrer und des Unterrichtsbeginnes im September. Wenn das nicht geschieht, würde es im Herbst massive Protestaktionen geben.

Sele/Zell: Aktion „Zweisprachige Ortstafeln“ zum 10. Oktober 1990

Die zweisprachige Gemeinde Sele/Zell im Bezirk Klagenfurt-Land wird den 10. Oktober 1990, den 70. Jahrestag der Kärntner Volksabstimmung, alternativ begehen. Nachdem vom Gemeindevorstand eine offizielle Teilnahme an den (deutsch-kärntner) Feiern in Klagenfurt nicht vorgesehen wurde, dürfte der 10. Oktober in dieser Gemeinde ganz im Zeichen der Zweisprachigkeit stehen. Auf Antrag der EL-Gemeinderäte, der in der kommenden Sitzung des Gemeinderates behandelt wird, sollen alle Gemeinderäte und alle Vereine in der Gemeinde an der Aktion „Zweisprachige Ortstafeln“ mitwirken und am 10. Oktober in jeder Ortschaft der Gemeinde zweisprachige topografische Aufschriften anbringen.

Architekten: Viele Ungereimtheiten um „Bierjokl“

„Viele Ungereimtheiten“ im Zusammenhang mit der Zukunft des Klagenfurter Kulturbeisls „Bierjokl/Pri Joklnu“ Ecke 10.-Oktober-Straße/Paulitschgasse glaubt Architekten-Standessevertreter Dipl. Ing. Maximilian Heppner aufgedeckt zu haben. In einer Presseaussendung wird betont, daß von einem Architektenwettbewerb – wie das in letzter Zeit behauptet wurde – keine Rede sein könne. „Vielmehr handelt es sich bei der Prozedur, die in dieser Woche entschieden werden soll, um eine Art Gutachterverfahren, an dem sich vier Architekten und ein Baumeister aus Villach beteiligen. Die Ergebnisse sind daher für den Auslober, den Slowenischen

Genossenschaftsverband, in keiner Weise bindend und er kann nachher erst recht bauen, wie und was er will.“ Weiters haben wir es mit der höchst ungewöhnlichen Tatsache zu tun, daß der Villacher Baumeister Ing. Roland Gerzabek nicht nur die Ausschreibung erstellt und Rückfrage-Person für die Architekten gespielt hat – sondern auch am „Gutachterverfahren“ als Mitbewerber teilnimmt. Eine derartige Verquickung von Ausloberfunktion und Mitbewerber ist in jedem anderen Bundesland undenkbar. Oder ist hier der Bauausführende bereits programmiert?“, fragte Heppner.

Schließlich wies der Architektvertreter darauf hin,

daß ein dreigeschoßiger Klotz vorgesehen sei, und meinte, daß man sich solcherart entstehenden gewaltigen Baumasse bewußt sein sollte, und diese an diesem sensiblen, exponierten Standort einen nicht wiedergutzumachenden Schaden anrichten würde“, stellte der Architekten-Vertreter weiters fest.

„Wenn die Stadtplaner den Bierjokl lediglich als nett, nicht aber als wertvoll einstufen, dann ist ihnen offenbar die Bedeutung des Gebäudes für die Stadtkultur und die Lebenskultur entgangen“ bedauerte Architekten-Standessevertreter Architekt Dipl. Ing. Maximilian Heppner im Namen der Ingenieurkammer für Steiermark und Kärnten.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Kein Koordinationsausschuß der Kärntner Slowenen gegründet

Vergangenen Mittwoch abend trafen einander die Koordinationsgremien des Rates der Kärntner Slowenen und des Zentralverbandes slowenischer Organisationen auf einer Sitzung, um die Standpunkte der teilnehmenden Organisationen und Gruppen über die Rolle eines Koordinationsausschusses der Kärntner Slowenen, über dessen Zusammensetzung und dessen Geschäftsordnung zu beraten.

Die anwesenden Organisationen kamen zu keinem gemeinsamen Standpunkt, vor allem nicht in der Frage der Zusammensetzung und der Geschäftsordnung eines zukünftigen Koordinationsausschusses (KOKS).

Unterschiedliche Standpunkte zeigten sich vor allem in der Frage der Beschlußfassung, die nach Meinung des Zentralverbandes slowenischer Organisationen auf

einer breitesten Übereinstimmung der im Koordinationsausschuß vertretenen Organisationen basieren müßte. Weil der Rat der Kärntner Slowenen die Vorschläge ablehnte, in den wichtigsten volksgruppenpolitischen Fragen (Gesetzesentwürfe auf Landes- und Bundesebene, Zusammenarbeit mit den Organen der Republik Österreich und mit den Organen der Republik Slowenien) Beschlüsse mit 2/3-Mehrheit zu fassen, das heißt mit einer repräsentativen Mehrheit, wurde der KOKS nicht gegründet.

Das Prinzip einer einfachen mehrheitlichen Beschlußfassung in grundlegenden volksgruppenpolitischen und damit zur Schwächung der Substanz der Minderheit selbst.

Der Zentralverband slowenischer Organisationen und seine Mitgliedsvereinigungen schlugen vor, einen Koordinationsausschuß dann zu

gründen, wenn in grundlegenden Programm- und Organisationsfragen Übereinstimmung herrscht.

Mit der Programmdiskussion hat der Zentralverband den Fragen der Volksgruppe führt zum Ausschluß von Teilen der Volksgruppe aus der slowenischer Organisationen bereits begonnen, bis zum Jahresende wird ein neues

Minimalprogramm als inhaltliche und organisatorische Grundlage für einen Koordinationsausschuß vorgelegt.

Der Zentralverband slowenischer Organisationen wünscht, daß sich alle, die am Zustandekommen eines neuen Volksgruppenprogrammes in naher Zukunft interessiert sind, in die Diskussion einschalten.

Kulturhaus „Pri Cingelcu na Trati“

Am kommenden Samstag, dem 4. August wird das Kulturhaus „Pri Cingelcu na Trati“ in Tratten/Trata bei Ferlach/Borovlje in „neuem Gewand“ feierlich eröffnet.

Im Mai vergangenen Jahres begann der Slowenische Kulturverein Ferlach/Slovensko prosvetno društvo Borovlje das bereits dem Verfall preisgegebene Kulturhaus zu sanieren. Das Gebäude wurde in den Jahren 1908 und 1912 errichtet und die Rettung erfolgte – wie man zu sagen pflegt – in letzter Sekunde.

Der Ankauf des Gebäudes und die Instandsetzung verursachten allerdings enorme Kosten: Obwohl der Slowenische Kulturverband (SPZ) mit einer großzügigen Spen-

de einsprang und finanzielle Mittel auch seitens des BM für Unterricht und Kunst zur Verfügung gestellt wurden, war man jedoch auf die (praktische) Hilfe anderer Vereine und der eigenen Vereinsmitglieder angewiesen.

Mehr als 9000 Arbeitsstunden wurden von Vereinsmitgliedern „geopfert“, wobei sich der Obmann des Kulturvereines Melhior Verdel besonders hervortat: Er packte tatkräftig zu und opferte 2.300 Arbeitsstunden.

Der „Cingelc“ galt von jeher als wichtiger Treffpunkt für kulturelle Aktivitäten der Slowenen im Ferlacher Raum und wird diesem Ruf – so hofft Verdel – auch in Zukunft gerecht werden.

Ansätze dafür gibt es ja genug: Das Ensemble „Drava“, der Männergesangschor, der Mädchenchor, das Trio Oraže – um nur einige zu nennen.

Am 5. August wird der Kulturverein – nach 50 Jahren! – auch wieder ein Theaterstück auf die Bühne stellen, Linhart: „Županova Micka“, ein überarbeitetes Stück des österreichischen Dramatikers Joseph Richter („Die Feldmühle“).

Für die Zukunft wünscht sich Melhior Verdel, daß der „Cingelc“ ein „offenes Haus für offene Menschen“ sein möge.

„Die Brandalm“ erfolgreich!

Am vergangenen Samstag wurde in Unternarrach/Spodnje Vinare das Theaterstück „Die Brandalm – Požganica“ zum letzten Mal aufgeführt. Alles in allem – so das Resümee der Veranstalter (Slowenischer Kulturverband und mehrere slowenische Kulturvereine) – war die Freilichtaufführung erfolgreich: Mehr als 2.500 Besucher wurden anlässlich der insgesamt fünf Aufführungen gezählt.

„Die Brandalm“, ein Stück des slowenischen Autors Prežihov Voranc, versetzt die Zuschauer in die Wirren der Zeit um die Volksabstimmung und wurde von den Veranstaltern unter anderem auch als Beitrag zu den Abstimmungsfestlichkeiten gesehen.

Abschied von Peter Tatschl

Eine große Trauergemeinde, darunter Abordnungen aus ganz Österreich und auch aus dem benachbarten Slowenien, nahmen am vergangenen Freitag auf dem Waldfriedhof in Villach/Beljak Abschied von Peter Tatschl, dem Kommandanten des 1. österreichischen Befreiungs-Bataillons, welches auf slowenischem Territorium bewaffneten Widerstand gegen das Hitler-Regime leistete. Peter Tatschl wurde für seinen Einsatz um die Befreiung Österreichs vom damaligen österreichischen Bundespräsidenten Dr. Rudolf Kirchschläger auch mit der Befreiungsmedaille ausgezeichnet. Der aktive Widerstandskämpfer war nach dem Krieg eine Periode auch Mitglied des Villacher Gemeinderates. Peter Tatschl verstarb im 84. Lebensjahr. Für den Kärntner Partisanenverband/Zveza koroških partizanov nahm eine starke Delegation unter Obmann Janez Wutte-Luc an der Verabschiedung teil.

Za široko in odprto razpravo o novem narodnem programu

dr. MARJAN STURM, tajnik ZSO

V prejšnji številki našega lista sem citiral študijo tržaških avtorjev Sušič/Devetaka „Tiha asimilacija“, ki ugotavlja strukturalni vpliv dominantne družbe na manjšino. Na primeru manjšinskega šolstva sem prikazal, da etnično čista šola očitno funkcioniра le tam, kjer je manjšina sama dominantna (J. Tirolska), pa še tam ni brez nacionalističnih konfliktov.

Če tezo o vplivu dominantne družbe primerjamo s koroško stvarnostjo, lahko ugotovimo sledeče:

a) zakonska osnova, uprava in administracija koroške dvojezične šole je pod absolutnim vplivom dominantne družbe. Še tako narodno zavedni koroški Slovenec se temu vplivu ne more izogniti, kaj šele, da bi se mu lahko uprl.

b) Učenci ter učbeniki so pravtako pod ideološkim vplivom dominantne družbe.

Vsak koroški osnovnošolski otrok, enojezični ali dvojezični, si v šoli ustvari sliko koroške zgodovine iz vidika dominantne družbe. 10. oktober, 2. svetovna vojna, Karantanija, izseljevanje, vse te za koroške Slovence pomembne zgodovinske mejnike tudi dvojezični otrok spozna vsaj enostransko, če ne že popačeno.

V tej luči je za koroške Slovence še toliko bolj verjetno, da je narodnostna identiteta vedno bolj „relativno prirojena“. Šola, mediji in družba

v okoliščinah modernizirane družbe s koroško nemško-nacionalno specifikom v slabem smislu besede prispevajo k „mentalni avstrifikaciji“ koroških Slovencev.

Prav zato se je treba vprašati, ali izobraževalna struktura koroških Slovencev (mediji, domovi, ipd.) sploh upošteva spremenjene družbene pogoje, v katerih danes živi slovenska narodna skupnost na Koroškem. Toda o tem bomo v teku naše programske razprave še govorili.

Manjšina izpostavljena velikim nevarnostim

V takih pogojih, kot sem jih opisal, se ni čuditi, da je narodna skupnost izpostavljena velikim nevarnostim.

Univerzitetni profesor Erik Prunč je na to opozoril v intervjuju za „Kirchenzeitung“ z dne 28.1.1990 in ugotovil sledeče:

„Andererseits ist natürlich der Minderheitenstatus auch eine psychische Belastung und kann sogar zu einer Art geistiger Blockade führen. Vor allem dann, wenn man aus einer ständigen Abwehrposition heraus im Extremfall sogar die Ideologie der Mehrheit übernimmt. In erster Linie meine ich damit nationalistische Ideologien. Das heißt, wenn man immer gegen gewisse Argumente anläuft, übersieht man oft, daß man selbst mit umgekehrtem Vorzeichen die

gleichen Argumente verwendet. Das ist natürlich eine große Gefahr. Der einzige Ausweg ist eine permanente Offenheit und Dialogbereitschaft“.

Nemškonacionalna politika na Koroškem je vedno temeljila na dveh stebrih:

a) strukturalno vsiljevanje svoje ideologije preko medijev in izobraževalnih institucij in

b) preko narodnostnega priznavalnega načela razdvojiti narodno skupnost in jo pod pogoji dominantne družbe postopoma asimilirati.

Koroškim Slovincem se torej postavlja vprašanje, kako naprej.

Dejstvo je, da so pripadniki manjšine dvojezični. Njihova enojezičnost je le izjemna. Albina Lück Nečak ta pojav dvojezičnosti manjšin opisuje takole: „Pojav spremlja in pospešuje socialna prestrukturacija velikih delov prebivalstva. Do včeraj zaprte ruralne skupnosti se razkrajajo v nezadržnem procesu industrializacije. Spremembe v socialnem položaju, ki jih pogojuje spremenjeno delovno okolje, mnogokrat spremlja tudi zamenjava območja bivanja. Demografsko-etnična in s tem jezikovna sestava novega okolja se običajno razlikuje od prejšnje, četudi gre zanje narodnostno mešano območje.“

S spremembo oziroma pridobitvijo novega repertoarja družbenih vlog je treba ustrezno dopolniti tudi jezikovni repertoar. Če niso zagotovljene ustrezne družbene raz-

mere za rabo materinščine v novem položaju, bo jezik širše skupnosti postal sredstvo sporazumevanja pri opravljenih družbenega pomena in na delovnem mestu ...

Z omejevanjem sporazumevanja v materinščini samo med pripadniki skupin in v krogu družine, medtem ko je drugi jezik, jezik širše skupnosti sredstvo komuniciranja v družbenem in javnem življenju na institucionalni ravni, so razvoju jezika manjšinske skupnosti spodrezane korenine; takšna dvojezičnost vodi k postopnemu opuščanju materinega jezika. Če se materin jezik uporablja le v okviru narodnostne skupnosti in domačega ognjišča in če je izločen iz širšega družbenega dogajanja, nujno stagnira, onemogočen mu je razvoj, saj je rezerviran samo za komunikacijo v določenem segmentu človekovega življenja in delovanja. V takšnih razmerah je družbena mobilnost za pripadnike narodnostnih skupnosti zagotovljena za ceno odrekanja materinemu jeziku“.

Lückova na osnovi svoje analize ugotavlja, da se jezik manjšinskih skupnosti v razmerjih nadrejenosti in podrejenosti lahko obdrži le, kadar je vzpostavljeno ravnotežje kar zadeva primernost rabe jezika večine oz. jezika manjšine v določenem družbenem položaju.

Možen izhod iz takih okoliščin vidi Lückova v dvojezičnosti, ki jo imenuje funkcionalno dvojezičnost: „Kot funkcionalno

dr. MARJAN STURM

dvojezičnost smo označili naslednje fenomene: pripadniki narodnosti lahko v vseh govornih položajih, formalnih in neformalnih, uporabljajo v komuniciranju znotraj skupine in zunaj nje svoj materin jezik. Na formalni ravni jim rabo materinskega jezika omogoča dvojezična organizacija dela institucionalnega sistema, na neformalni ravni pa dejstvo, da pripadniki naroda, s katerim živijo, vsaj pasivno obvladajo njihov jezik“.

Taka koncepcija se sklada tudi z modernim evropskim razmišljanjem. Ministrski odbor Evropskega sveta je pred 5 leti ugotovil, da so v Evropi na osnovi migracijskih tokov v zadnjih desetletjih nastale multikulturne družbe, ki jih le ta odbor ocenjuje za pozitivne. Na podlagi tega je Evropski svet v resoluciji zahteval, da bo moral vsak Evropejec poleg materinščine in svetovnega jezika obvladati še jezik sosedu.

Albina Lück Nečak: Od dvojezičnosti v šoli do dvojezičnosti v življenju in ob delu; Dvojezičnost, individualne in družbene razsežnosti, Ljubljana 1984.

KOKS ni bil ustanovljen...

(nadaljevanje s 1. strani)

pomembnejšem vprašanju odločanja, ki naj bi po mnenju ZSO temeljilo na čim širši osnovi vseh v KOKS vključenih organizacij in skupin, odklonil vse predloge, da bi v najvažnejših narodnopolitičnih vprašanjih (deželni in zvezni zakonski osnutki, sodelovanje z organi avstrijske republike in z organi republike Slovenije itd. – predlog poslovnika v ZSO vključenih organizacij smo objavili v prejšnji številki SV) odločali z dvotretjinsko kvalificirano večino.

Pri tem so predstavniki ZSO poudarili, da princip glasovanja z navadno večino v osnovnih vprašanjih narodnostne skupnosti vodi k izrinjanju delov narodne skupnosti iz narodne politike in s tem k slabitvi substance manjšine same.

Nadalje je bil zavržen predlog poslovnika koordinacijskega odbora v ZSO vklju-

čenih organizacij, da bi poleg KEL v KOKS načelno sprejeli tudi slovenske strukture v avstrijskih strankah kot sta to Delovna skupina slovenskih socialistov ter Manjšinski delovni krožek ZAL ter da se v KOKS vključita tudi po en zastopnik klubov slovenskih študentk in študentov na Dunaju in v Gradcu.

Brezkompromisno in očitno dogovorjeno izsiljevalno nastopanje skupine okrog predsednika NSKS, pri čemer se je marsikdo upravičeno vprašal, kaj je še preostalo od samostojnosti KSOO, SJK in drugih organizacij in skupin, je privedlo do tega, da so predstavniki ZSO, SPZ, SŠZ ter Manjšinskega delovnega krožka ZAL sejo zapustili. Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser je pred odhodom poudaril, da naj se zaradi nedoseženega soglasja „KOKS ustanovi tedaj, ko bo dosežen sporazum o osnovnih programskih

in organizacijskih vprašanjih, najkasneje pa do konca tega leta“.

V posebni tiskovni izjavi ZSO tudi poudarja, da bo do konca leta slovenski javnosti predložila osnutek za nov minimalni narodni program kot vsebinsko in organizacijsko osnovo za skupen Koordinacijski odbor koroških Slovencev ter da naj bi v razpravi o njem sodelovali vsi, ki so zainteresirani, da bomo imeli čimprej nov narodni program.

Seje koordinacijskih teles ZSO in NSKS ter drugih organizacij in skupin se je udeležil tudi minister za Slovene po svetu dr. Janez Dular, ki je v intervjuju za Slovenski vestnik (stran 2) zavzel stališče do najnovejšega razvoja znotraj slovenskih struktur na Koroškem. V njem minister Dular kljub neuspešni seji upa na kompromis, ki naj bi ga koroški Slovenci dosegli do konca

počitnic. Predsednik Kluba slovenskih občinskih odborov mag. Peter Waldhauser pa je v razgovoru za naš list dejal, da je tudi on za nadaljnja pogajanja za dokončno ustanovitev skupnega KOKS-a.

Koordinacijski odbor Narodnega sveta je po zapustitvi predstavnikov koordinacijskega telesa v ZSO vključenih organizacij nadaljeval z nevarno igro spodkopavanja legitimnosti obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev: kratkoma je imenoval delegacijo za pogajanja z deželno vlado o noveli zakona o otroških vrtcih (za to že obstaja odbor znotraj narodnostnega sosveta), o zakonu o glasbeni šoli ter o zakonu za pospeševanje kulture. Svarilom ZSO pred hudimi posledicami, ki bi jo lahko imela taka igra NSKS, so se medtem pridružile tudi druge, med Slovenci priznane osebnosti. Nekdanji predsednik NSKS v komentarju v zadnji številki Nedelje piše: „Ob razhajanju osrednjih političnih organizacij

koroških Slovencev in iskanju novih oblik koordinacije se je treba zavedati, da imata tako Narodni svet kot Zveza slovenskih organizacij svoj pomen, svojo politično težo in zgodovinsko utemeljeno vlogo v slovenski in avstrijski družbi. Dejstvo, da ju Dunaj priznava kot partnerja v vseh manjšinskih vprašanjih, jima narekuje dolžnost, da ne zapravita lahkomiselno legitimacije, ki so si jo koroški Slovenci le težko priborili. Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij sta do danes opravila toliko važnega dela za razvoj koroških Slovencev, da smemo od obeh pričakovati odločitve tudi v zadevi skupnega koordinacijskega odbora, ki jih od njiju slovenski narod upravičeno pričakuje.“

Tem jasnim besedam, ki naj tudi v Ljubljani privedejo do spoznanja, da je zahteva po odpravi pluralizma več kot problematična, saj ne odvarja realnosti današnje družbe, tudi slovenske na Koroškem ne, ni kaj dodati.

Ivan Lukan

Požganica je za nami. V petek in soboto preteklega tedna se je v Spodnjih Vinarah zgrnilo še nekako 1200 do 1300 gledalcev in si jo ogledalo. Aplaž in ocene poznavalcev Prežihovega gledališke umetnosti in ne nazadnje same obravnavane teme – plebiscita govorijo zase. Tudi kritike. Kdor jo je gledal z vidika spektakularnosti, zgradbe napetosti, rasti in padcev gledališke linije, estetike, absurdnosti ali celo vulgarnosti, jo je slikal po svojem pričakovanju, po svojih kriterijih. Prav. Vse variante so mogoče, dopustne in celo zaželene. Bolj je razburkala našo kulturniško in preko nje tudi politično in, če hočete še, narodno zavest, večji je njen uspeh. Tudi negodovanja so dobrodošla. Eno pa je gotovo: to je Prežih, je Požganica, za njo stoji skoraj 150 igralcev in sodelavcev z obeh strani meje, ki smo dali vse od sebe, da je zmagalo Gledališče.

Karpuhov Šantač je hotel zakuriti prvomajski kres, pa je veter potegnil na Požganico

Za kulisami Prežihove Požganice

Piše JOŽE ROVŠEK

„Zadovoljni smo, da smo sodelovali pri tej uprizoritvi“, je po zadnji predstavi v imenu igralcev iz Slovenije, predvsem pa iz Slovenjegrada in Šentjanjskih pavorov dejal najbrž največji prežihovec, interpret njegovih podob Mitja Šipek. V Sloveniji takega podviga ta čas nismo sposobni. V teh prekucnih časih na kulturno nekako pozabljamo. Tudi nova oblast ji striže peroti. Prežihovega Voranca pa bo treba nanovo odkrivati in mu dati mesto, ki mu gre.“ „Da, to je Prežih,“ je predstavo ocenil Prežihovec, mož njegove hčerke Mojce Marko Gosar iz Domžal. Bica, Prežihova žena Marija Kuhar si je ni mogla ogledati; za devetdesetletno ženo bi bilo to prenaporno. „To je ena od treh največjih predstav v vsem slovenskem prostoru,“ je Požganico ocenil direktor ljubljanskega Viba filma Joc Košuta. Name-noma sem navedel te tri izjave, da bi še bolj spodbudil tudi nasprotna mnenja in ocene. Pojdimo se kulturni pluralizem v teh časih ponovnega enoumja!

Da opravičim naslov: hotel sem nekoliko podčrtati dejavnosti, dogajanja „za kulisami“ takšne obsežne masovke na prostem, v tem primeru naše Požganice. Da se razumemo: ne govorim o zakulisni dejavnosti z njenim negativnim prizvokom, ker te ni bilo. Pri Požganici namreč nihče ni sortiral igralcev po barvi kože in duše, nihče ni nikogar izločeval ali dajal komu prednost. Poštenje in Gledališče tega ne preneseta!

Pol hektara veliko prizorišče

Jasa v gozdu v Spodnjih Vinarah je prav idealna za izvedbo tako prostrane predstave. Scenaristka Meta Hočvarjeva je sceno prilagodila zahtevi dramaturške izpovedi, režiser in koreograf, Peter Militarov in Janez Mejač, pa sta ves ta prostor zapolnila z igro, z dogajanjem, tako da so bili gledalci s svojo zaobjetostjo aktivni del predstave. Preprosta kuliserija iz žaklovine z izrezi za okna in vrata je zaživela po štirinajst dnevnem barvanju in slikanju Kristijana Sadnikarja iz bližnjih Nagelč in po svoje dopolnjevala socialno-realistično izpoved uprizor-

tve. Nič romantike, nobenega bogastva, idila samo v stiliziranih podobah preteklosti na nakazanih hišah ob cesti, na obeh ulicah, dvignjenih na dvesto kvadratnih odrov. Dva tedna krepkega dela Juhmana, Valentina, Borisa, Draga in številnih domačinov in prostovoljcev.

Sedemdeset kilovatov luči

Prostrano prizorišče je zahtevalo krepko in učinkovito luč. Električarji so morali potegniti poseben priključek za krepki tok in ga zavarovati z vsemi potrebnimi varovalkami, ga ozemljiti ipd. Nanj sta lučkar Zoran in električar Jasko „obesila“ preko osemdeset reflektorjev različnih funkcionalnosti in s tem krepko podprla izraznost predstave. Samo majhna napaka pri nekako dveh kilometrih kablov in vezav, speljanih za kulisami in po gozdu, pa bi bilo predstave konec.

Brez ozvočenja ne gre

Gledalci so sicer videli nekaj mikrofonov, večine pa ne. Pa jih je vendar bilo nekako štirideset. Skriti na travniku, v grmovjih, pred in za kulisami, povezani z vkopanimi občutljivimi kabli in brezžični, speljani preko razdelilcev, mešalnih pultov in vrag sigavedi česa še so gledalcem omogočali slišati govor in glasbo. Prav ozvočenje je pogosto ranljiva točka takšnih predstav, nanj vpliva veter, ki odnaša zvok, vlaga, ki ga lahko prekinja, igralec, ki govori pretiho ali preglasno, se preigra preblizu ali se preveč oddalji ali se celo zaleti vanj, da o drugih, predvsem tehničnih motnjah ne govorimo. Požganica se je dobro slišala, bilo je sicer nekaj težav, kljub temu pa lahko zapišem, da sta Marjo Pogačnik in Marija Trošt svoje delo opravila izvrstno.

Preko tristo posameznih vlog

Večina igralcev za kulisami med svojimi nastopi ni imela časa za počitek, temveč je morala pohiteti v garderobo ali maskirnico. Treba se je bilo preobleči in spremeniti podobo. Za prvo je poskrbela Helena Turščak, Zoran Lemač pa je snemal brke, natičkal brade ali lasulje in na sceni so se spet pojavljale nove podobe, drugačni obrazi, spremenjeni karakterji. To je potekalo hitro, natančno in skoraj v temi.

Za kulisami pa je bilo treba zamenjati tudi rekvizite-puške, sablje, baklje in še kup drobnarij, ki so se gledalcem

- v Požganici se pojavlja kolektivni junak – narod. Tragičnega junaka ni;
- predstava je specifično gledališče naturščakov, ni prepadov med posameznimi liki, ker ni junakov;
- aplavzi na odprti sceni so utemeljeni prav zaradi zlitja boja idej znotraj komornih prizorov v prizore junaka kolektiva – naroda, njegovih usod, travm, hrepenenj in soočanja z današnjim svetom.

zdele povsem samoumevne, pa niso. Za to je skrbel rekviziter Rebolj s svojim pomočnikom.

Amaterji in profesionalizem

V Požganici je igrala samo ena profesionalka, Nadja Strajnerjeva, poznana kot Almira v Miklovi Zali. Prevzela je zelo zahtevno vlogo Šoge, ženske, ki jo vrenje po končani vojni dvigne iz blata, da se zave svojega človeškega dostojanstva, nato pa jo prevare, laži, prazne obljube spet potisneno v brezno. Tipično za prelomne čase. Vrednost Nadjinega sodelovanja pa ni bila le v njeni vlogi, pač pa predvsem v tem, da je mnoge domače igralce potegnili za seboj, da so se lažje sprostili, se bolj potrudili in dosegli tudi višji nivo igre. Kar spomnimo se Jazbinčev pa Dudaša, Kopsarja, Požega, vohuna, Kotnika, Močivke, pometalice, Šantača in še mnogih prekrasnih figur.

„Kakšno bogastvo ta Požganica!“

Ta vmesni naslov sem vzel iz teksta. Da, pravo bogastvo je ta Prežihova, Kocjančičeva, Militarova, moja in tvoja, naša Požganica. Združila nas je v družino, v kateri smo si kot bratje in sestre dajali moči, se spet zavedli, da nismo tako ubogi, „da nas ni tako malo, da bi že skoraj vse pobralo“, vkup smo stopili iz Podjune pa iz Roža, s sončnih Radiš, iz lobniškega in lepenškega grabna, iz Štanjela, Dravograda, Slovenjegrada in Raven in naenkrat ugotovili, da nas lahko različni pogledi in meje bolj združujejo kot ločujejo. Nobena politična manifestacija, noben krajevni sestanek, nikakršne parole nam ne bi mogle dati tega bogastva, vliti toliko poguma in samozvesti. Za nas je letošnji deseti oktober zaključen. Končali smo ga po zadnjem prizoru, po ognjemetu s poklonitvijo številnemu občinstvu v soboto zvečer. Igralci in najbrž tudi mnogokateri gledalec bomo lažje in bolj neprizadeto prestali uradne protislovenske baklade in ognjemete na predvečer plebiscitne proslave.

Požganica, simpozij na univerzi, akcija občinskih odbor-nikov EL v Selah in..., to je naš 10. oktober.

„Ali nimaš ti, Šoga, istih pravic do življenja kot drugi?“

Delavska družina v personalijah

KULTURNE
NOVICESrečali smo se s
pihalnimi orkestri
iz Slovenije

V soboto, 30. 6. se je Društvo godba na pihala Šmihel na povabilo Zveze kulturnih organizacij občine Jesenice udeležilo srečanja pihalnih orkestrorv Gorenjske. V veliki športni dvorani Jeseniških železarjev se je zbralo 8 godb iz vse Gorenjske, ki so v skupnem koncertu predstavile svoje repertoarje ter s svojim znanjem navdušile številno publiko. Kot edina godba iz zamejstva je bila godba na pihala Šmihel deležna posebne pozornosti. Po končanem koncertu smo se v prijetnem vzdušju, pri jedaci in pijači spoznavali in sklepali nova prijateljstva.

V nedeljo, 8. 7. pa je naša godba že tretjič gostovala v Ločah pri Brežicah na spodnjem Štajerskem, kjer so pripravili veliko slavlje ob 70-letnici leta 1920 ustanovljene gasilske „plehmuzike“ Loče. Za ta praznik so povabili kar 12 pihalnih orkestrorv iz Dolenjske in Štajerske, ter šmihelsko Društvo godba na pihala.

Na srečanju v Ločah, kjer je sodelovalo nad 500 muzikantov, smo spoznali mnogo novih prijateljev ter sklenili, da se bomo še večkrat srečali in poglobljali prijateljske stike.

Društvo godba na pihala Šmihel pa ne goji le tradicionalne „plehmuzike“, marveč je z letošnjim letom ustanovilo tudi svoj Big-band. Ta se je prvič predstavil na pomladanskem koncertu v Pliberku, v četrtek, 2. avgusta pa bo sodeloval na prireditvi SPD „Srce“ v Dobrli vasi.

Vse muzikante po vsej Koroški vabimo, da se vključijo v naše društvo in sodelujejo z nami. Posebno vabimo učence in absolvente glasbene šole, da se nam pridružijo. Javite se na naslov: Društva godba na pihala: 9143 Šmihel 7.

10 let arene na
gradu Bekštanj

Arena na gradu Bekštanj/Finkenstein že deset let vabi ljubitelje glasbe na svoje zanimive poletne prireditve. V avgustu si jih lahko ogledate še celo vrsto, v torek, 7. avgusta, Evergreens in Concert – Best of swing, v soboto, 11. 8., Timna Brauer, Dana Gillepsie in Etta Scollo (pričetek ob 19. uri), v ponedeljek, 13. 8., The Golden Musicals of Broadway in v soboto, 25. avgusta, Al Bano in Romina Power.

Arena pa nudi zanimiv spored tudi ljubiteljem klasične glasbe. Prireditve se pričnejo ob 20. uri, vstopnice pa lahko kupite v podružnicah Koroškega potovalnega urada (Kärntner Reisebüro) in pri večerni blagajni od 18. ure dalje.

Odkrivala je svoje
slovenske korenine

Nedavno tega je v Mohorjevi založbi izšla knjiga Heidi Janschitz „Gailtal/ Zilja 1848 – 1918, eine Region wird deutsch“. Avtorica knjige je umrla leta 1983, stara komaj 26 let, s knjigo, ki jo je tik pred tem še končala, pa je skušala najti odgovor na vprašanje, kje so ostali Slovenci iz Ziljske doline?

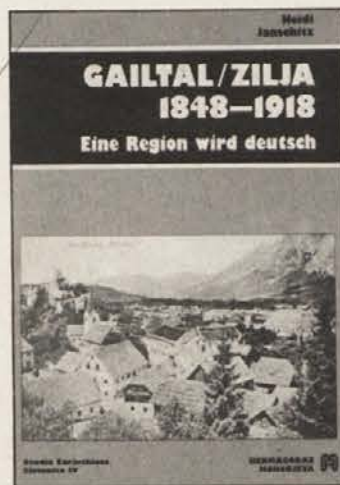
Znanstvena študija, ki jo je pripravila Janschitzeva v okviru svojega študija zgodovine in germanistike v Salzburgu, pa je obenem osebni dokument avtorice, saj je pri tem delu odkrivala svoje že skoraj pozabljene korenine.

Vsebina študije obsega spodnjo Ziljsko dolino, razvoj etnične strukture v občinah tega področja, teorijo in prakso ljudskega štetja ipd. Avtorica pa se je ukvarjala tudi z vlogo Cerkve in socialne demokracije v narodnostnem vprašanju Ziljske doline; nadalje pa še z razvojem šolstva in s sloven-

skim društvenim življenjem (delovanje hranilnic in posojilnic, Slovenskega izobraževalnega društva in Slovenskega planinskega društva v Ziljski dolini).

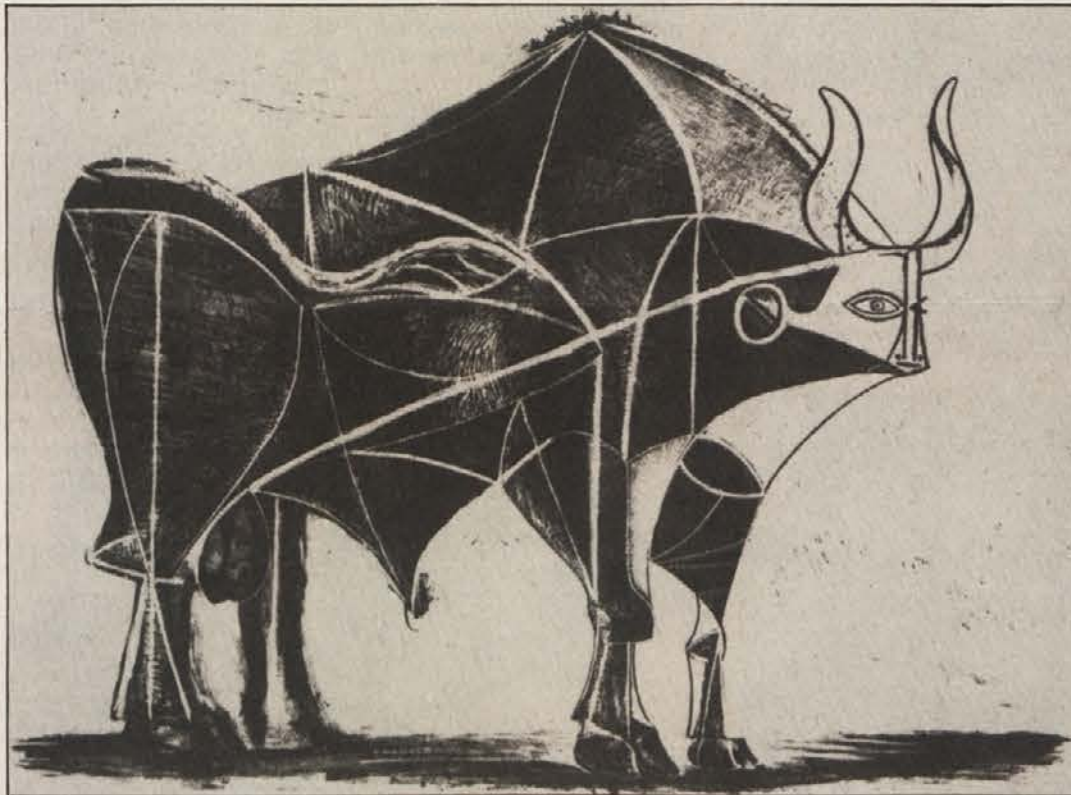
Pri svojem delu je Janschitzeva spoznavala dvojezični karakter Zilje in našla tudi svojo pot: objavljala je v Dulschem zvonu, listu Ziljanov, in v obeh slovenskih koroških koledarjih.

Predstavitve knjige v Dvorčah na Zilji sta se udeležila tudi predsednik SPD „Zila“ dr. Ludvik Druml in Ziljan univ. prof. dr. Andrej Moritsch.

Dr. Ludvik Druml je v svojem nagovoru označil knjigo kot „bistven prispevek k iskanju identitete“ in poudaril enkratnost študije.

Univ. prof. dr. Andrej Moritsch pa je dejal, da je na avstrijskih univerzah najti vedno več študentov in študentk iz Zilje. Ti pa se pogosto šele v „tujini“ začno zavedati, da na Zilji govorijo več jezikov, nekateri, je dejal, se šele tam začnejo učiti jezika, ki se ga od staršev nikdar niso naučili.

Picasso je imel poseben odnos do bikoborbe, saj ji je posvetil dober del svojega ustvarjanja.

Ritual borbe in smrti, del
Picassovega ustvarjanja

Bikoborba je – poleg ženskih portretov in aktov – priljubljen motiv Picassovih litografij: prevzeli so ga obredi okrog borbe in smrti. V njegovem prikazovanju in delu ga vedno spet zasledimo; ta motiv je rad povezoval tudi s svojimi spomini na Španijo in s svojim zanimanjem za oder in manežo.

V času, ko je Picasso živel v Provansi v Franciji, je rad obiskoval tovrstne prireditve v arenah v Arlesu in Nimesu; tudi veliko fotografij ga prikazuje, kako ves navdušen sedi med svojimi prijatelji v areni in očaran sledi bikoborbi.

V njegovih litografijah je ta tematika velikega – če že ne

centralnega – pomena. Decembra 1945 je nastal litografski list „Scene bikoborbe“, ki prikazuje borbo in smrt bika. Komaj mesec dni pozneje je nastal list „Bikoborba in črno sonce“. Vendar je bila ta za Picassa več kot nek dramatičen dogodek: v srečanju bika s konjem je videl tudi neke vrste konfrontacijo med ženskim in moškim principom; ob tem srečanju je prikazoval življenje, eros, obvladavanje in smrt. S to tematiko se je spoprijemal vedno znova.

O temah v likovni umetnosti je veliki mojster nekoč dejal: „Tema je nekaj univerzalnega. Prikazuje namreč pomembno človekovo raz-

vojno dobo: rojstvo, trpljenje in smrt. To so velike teme“. Brez dvoma je bila tudi tema bikoborbe zanj v tem smislu.

Pomemben cikel Picassovih litografij se imenuje „Bik“, ki je nastal v obdobju med decembrom 1945 in januarjem 1946. Z različnimi načini prikazovanja prihaja Picasso k novim rešitvam, njegova dela pa so refleksije problemov umetnosti in resničnosti, erosa, smrti in podzavestnosti.

Vsem, ki se zanimajo za Picassove litografije: razstavi v Hiši umetnikov in v Mestni hiši bosta odprti še tja do 26. avgusta.

TRIBUNA BRALCEV

Koroški deželni
glavar naj se
opraviči

Od obiska predsednika slovenske vlade na Koroškem in od njegove napovedi, da se bo opravičil, če se bodo pokazale obtožbe na račun ubitih nacističnih nemških Korošcev leta 1945 kot resnične, je minilo že nekaj časa, kar pa verjetno ne pomeni, da zgodovinarji že niso začeli delati. Preden pa bomo Slovenci hiteli z opravičevanjem zaradi nečesa iz leta 1945, kar zgodovinarji šele raziskujejo, zahtevajmo od koroškega deželnega glavarja Haiderja, da se nam opraviči zaradi dejanj, ki so jih zgodovinarji že opisali in zaradi katerih so že kmalu po njih naši predstavniki protestirali na konferenci v Parizu.

Koroški deželni glavar naj obsodi vojne zločine in tiste, ki so jih storili. V imenu nemških Korošcev naj se v plebiscitnem letu opraviči za naslednja dejanja:

● 4. maja 1919 so koroške nemške čete napadle Šmarjeto (St. Margarethen), ki jo je branila 11. stotnija Ljubljanskega pehotnega polka pod poveljstvom stotnika Pavla Razlaga. Čeprav obkoljena, se je stotnija pred premočjo, ker ni bilo upanja na pomoč, vdala po štirinem boju. Po mednarodnem vojnem pravu so s tem njeni pripadniki dobili status vojnih ujetnikov, toda Avstriji so del ujetnikov kljub temu pobili. Ubiti so bili naslednji slovenski oficirji in vojaki: stotnik Pavel Razlag (roj. v Prestranku, Postojna), nadporočnik Franc Jurca (roj. v Postojni), četovodja Alojzij Novak (roj. v Novem mestu), deseterik Maks Matuš (roj. v Dravogradu, Koroška), vojak Kristjan Čapelnik (roj. v Kotljah, Koroška) in vojak Jurij Janko (roj. v Tolstem vrhu, Koroška).

● 29. aprila 1919 je bil pri napadu slovenskih polkov na Glinje (Glainach) v Rožu ranjen v nogo poročnik Ljubljanskega pehotnega polka Janko Kranjc, doma iz Dobrle vasi na Koroškem. Ranjenca so na polju našli koroški nemški vojaki. Vdal se jim je in prosil za obvezo praporščaka Wutteja iz Galicije, ki je poveljeval koroškim nemškim vojakom. Praporščak Wutte pa je potegnil revolver in ranjenega vojnega ujetnika poročnika Kranjca ustrelil v glavo. Potem je ukazal svojim vojakom, da morajo streljati v ubitega slovenskega oficirja in ga prebadati z bajoneti.

● 29. aprila 1919 so koroški nemški vojaki v kmečki hiši Grilovih v Vovbrah (Haimburg) ujeli pripadnika Celjskega pehotnega polka kadeta-aspiranta Srečka Puncerja, urednika časopisa Jugoslovanski Korotan. Srečko Puncer je dvignil roke, vendar so ga kljub temu ustrelili, potem pa še z bajonetom skozi usta prikovali na pod.

Navedena dejanja, ki imajo vse znake vojnih zločinov, naj obsodi in se zanje opraviči tudi avstrijska brambovska organizacija „Abwehrkämpferbund“.

Janez J. Švajncar,
Ljubljana

Polet v Dubrovnik

ob 15-letnici SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem. 26. do 28. 10. 1990, cena 2500 šil., prijave na tel.: 04238/26102 (Marta Polanšek).

Partizan Marcel Ligneul – Maks je prejel tri odlikovanja

Prejšnji teden je Koroško obiskal nekdanji partizan Marcel Ligneul – Maks iz Pariza, ki se je v času druge svetovne vojne pridružil narodnoosvobodilnemu boju na Koroškem. V torek, 24. julija mu je Janez Wutte – Luc v prostorih ZSO v imenu Zveze koroških partizanov podelil:

– Odlikovanje za koroške partizane,

– Znak Severnega bataljona s Svinje planine in

– Priznanje koroškemu partizanu za njegov delež v NOB ob njegovi 70-letnici.

Podelitve se je med drugimi udeležil tudi nekdanji Maksov komandant Gojko Gornik – Iztok.

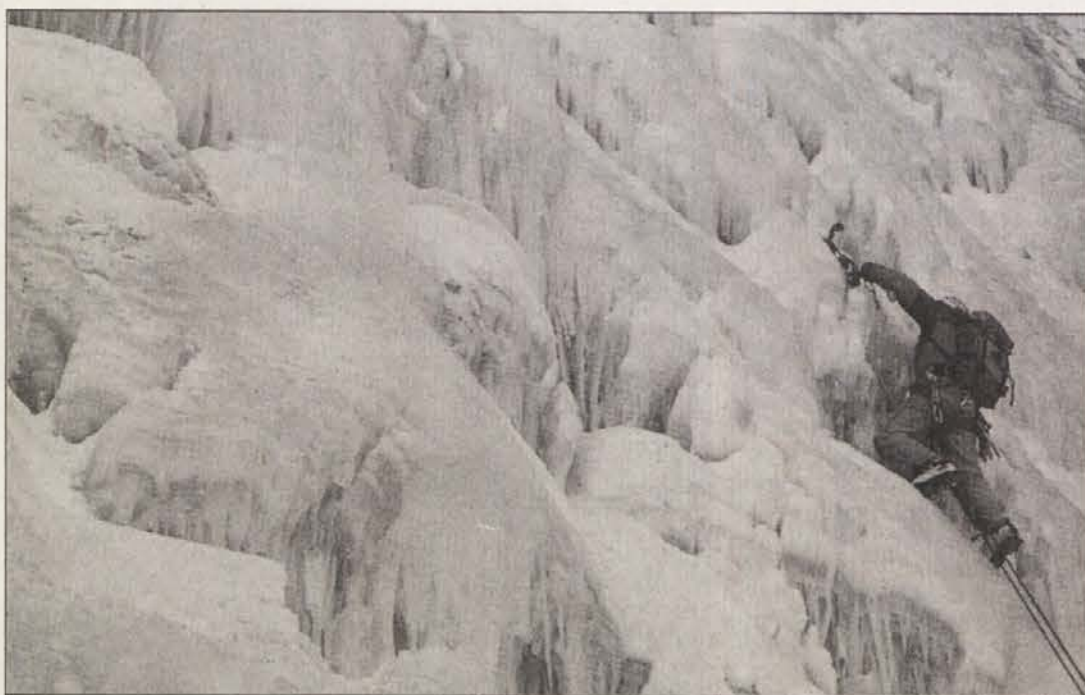
Marcel je ob tej priložnosti pripovedoval iz svojega življenja: pred drugo svetovno vojno je bil delavec v Parizu, leta 1939 pa so ga vpo-klicali v nemško vojsko. L. 1940 je prišel v ujetništvo, 1942. so ga privedli v taborišče v Wolfsberg, pozneje pa v taborišče Žrelec – Radiše. Od tam so ga poslali v Tuče, h kmetu Hanziju Pisjaku, kjer

je pomagal pri delu na kmetiji.

„Tu sem spoznal in videl, kako zatirajo slovenski narod, slovenski jezik,“ je dejal Marcel, „te izkušnje pa so me spodbudile, da sem se ob prvi priložnosti pridružil partizanom v gozdovih okoli Tuc; z njimi sem se boril proti Hitlerju.“ Takrat je bil Marcel Ligneul – Maks star 25 let. Z odporniki je šel pozneje tudi na Svinjo planino in se pridružil Severnemu bataljonu. „Na Svinji planini so bili borci več narodnosti, vsi pa smo imeli pred očmi skupni cilj, boriti se proti Hitlerjevemu fašizmu.“

Čeprav je bil tisti čas zelo težek, pa ga je Marcel doživljal tudi kot lepega, ker so si bili partizani različnih narodnosti med seboj zelo solidarni.

Na koncu svojega nagovora se je Marcel Ligneul – Maks zahvalil prijateljem partizanom za priznanja in vse avstrijske demokrate pozval, da se skupaj s koroškimi Slovenci borijo za njihov narodnostni obstoj.

V kraljestvu Triglava

Mednarodno znani športni novinar, vodja športnega uredništva „Dela“ ter komentator največjih športnih prireditev na TV-Slovenija, Evgen Bergant, je pred kratkim izdal turistično publikacijo z naslovom „Šport za vsakogar v kraljestvu Triglava“.

Nova, bogato ilustrirana publikacija je v prvi vrsti namenjena širši javnosti, tako da tudi „navadni zemljan“ lahko izbira med številnimi možnostmi, ki mu jih nudi kraljestvo Triglava, ki ga obdajajo znani turistični kraji Bled, Kranjska gora,

dolina Trente ter Bohinj.

Bergant kot tudi soavtorji sloveči Bojan Križaj, plezalec Tomo Česen, smučarski skakalec Primož Ulaga in drugi v publikaciji predstavljajo možnosti smučanja, lova, ribolova, igranja golfa, planinarjenja ter druge turistične možnosti na področju triglavskega kraljestva. Publikacija je izšla v nemščini, angleščini, francoščini ter italijanščini, oblikoval jo je Andrej Perc, čudovit slikovni material pa je pispeval mednarodno znani fotograf Joco Žnidaršič.

Zahvala odbora za pohod na Komelj

Priljubljeni odbor XI. spominskega pohoda „Po poteh Domnove čete“ na Komelj se iskreno zahvaljuje vsem soorganizatorjem pohoda, podjetjem, ustanovam in organizacijam, ki so nas finančno podprli, moškemu pevskemu zboru „Foltej Hartman“ iz Pliberka, Pihalnemu orkestru Cerknica tem vsem pohodnikom od blizu in daleč, ki so s svojo udeležbo prispevali, da je tudi letošnji pohod v spomin na čas narodnoosvobodilne borbe, padlim partizanom in žrtvam fašizma vsestransko uspel.

Priljubljeni odbor XI. spominskega pohoda

Podelitev priznanj nekdanjemu partizanu Marcelu Ligneulu-Maksu (v sredini)

Ob podelitvi je partizan Maks po dolgih letih srečal svojega komandanta Iztoka

„Slovenski vestnik“, informacija iz prve roke

Spoštovane bralke, spoštovani bralci!

Slovenski vestnik je najpogostejši časopis koroških Slovencev – sodoben, pester, odprt, dvojezičen!

● Posreduje informacije „iz prve roke“, tako da ste z njim obširno in podrobno informirani o dogajanju v slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem ter tudi o siceršnjih dogodkih.

● List je tudi odprt v prostor Alpe-Jadran, saj iz tega prostora posreduje največ novic med koroškimi časopisi.

● Slovenski vestnik pa je tudi glasilo koroških Slovencev, ki s svojo širino učinkoviteje podpira prizadevanja za enakopravnost koroških Slovencev in za doseg njihovi pravic.

● Zaradi tedensko dvakratnega izhajanja pa je tudi najaktualnejši časopis koroških Slovencev!

Tudi Vi se pridružite veliki družini naših bralcev, zato list naročite!

Letna naročnina znaša 370 šilingov, za upokoјence 300, za študente in dijake pa samo 250 šil.

Se danes izpolnite naročilnico (desno) in jo pošljite na naslov: Slovenski vestnik, Tarviser Stra e 16, 9020 Celovec. Prvi mesec boste list prejeli brezplačno.

SLOVENSKI VESTNIK

Ime in priimek
Vor- und Zuname

rojen(a)/geboren

naslov/Adresse

pošta/Postamt

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a).
Ich verpflichte mich, das Abonnement regelm  ig zu bezahlen.

(kraj in datum/Ort und Datum)

(podpis/Unterschrift)

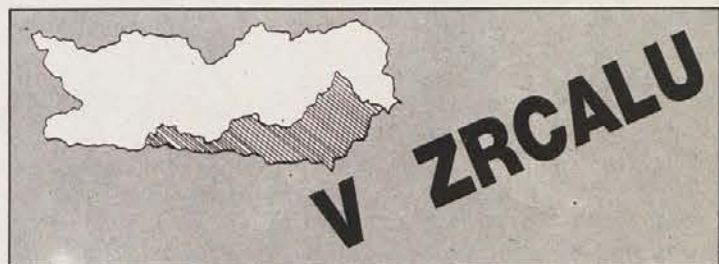
Naro am „Slovenski vestnik“

Ich bestelle den „Slovenski vestnik“ bis auf Widerruf.

Werden auch Sie Abonnent!

Der „Slovenski vestnik“ ist nicht nur die erste Zeitung einer Volksgruppe in Österreich die zweimal wöchentlich erscheint, sondern auch die einzige Volksgruppenzeitung, die durch ihren st ndigen deutschsprachigen Teil neue Wege in der Informationspolitik beschreitet und damit einen Beitrag zu besseren Beziehungen zwischen den Volksgruppen beizubringen will. Wir sind kritisch, informativ, aktuell und offen – abonnieren Sie uns!

Ein Jahresabo kostet 370 S.
Für Pensionisten nur 300,-,
für Studenten 250,-

Letno poročilo Zvezne gimnazije za Slovence: v šolskem letu 1989/90 spet več dijakov in dijakinj!

Ob koncu šolskega leta je ravnateljstvo Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu izdalo že tradicionalno, letos že 33., „Letno poročilo 89-90“.

Zanimivi in prijetni so kratki portreti razredov, ki bralcem in bralkam, dokazujejo da šolski vsakdanjik naše dijakke še ni „spravil“ ob fantazijo; v nekaterih primerih so zelo izpovedne tudi slike!

Vsako leto lahko v letnem poročilu preberemo tudi naslove šolskih nalog, ti pa me spominjajo na že davno pretekla leta, ko so me še „martrali“ z njimi, zato se ob njih raje ne bom ustavila...

Zanimivi pa so statistični podatki, ki omogočajo vpogled v starost dijakov/inj, povedo nam, od kod prihajajo, kje stanujejo, katerih poklicev so starši ipd.

V šolskem letu 1957/58 je gimnazijo obiskoval 101 učenec, kar je zadostovalo za tri razrede; v letu 1989/90 pa jih je bilo 450 v 19 razredih.

Število učencev je bilo najvišje v šolskem letu 1980/81 (538), odtlej je počasi nadovala in se v zadnjem šol-

skem letu spet nekoliko dvignilo.

Letno poročilo prikazuje tudi kulturno dejavnost dijakov in dijakinj, posebno zanimiva pa je predstavitev projekta o Šmihelu, ki kaže, da se vse bolj uveljavljajo alternativne učne oblike.

V tem projektu so „profesorji in dijaki“ (prepričana sem, da je bilo med njimi tudi nekaj sodelavk ženskega spola!) raziskovali vaško življenje: zgodovino, okolje, kulturo in jezik. Izsledke lahko preberete v letošnjem letnem poročilu.

Poleg kulturne dejavnosti pa dijakinje in dijaki seveda niso zanemarjali športa. Vsekakor so dokazali, da so tudi na tem področju „spredaj“, saj so letos osvojili dva naslova prvaka v košarki; uspešni pa so bili tudi v drugih panogah, kot so npr. odbojka, nogomet, namizni tenis in smučanje.

Za vse nemško govoreče, ki jih zanima „Letno poročilo 89-90“, pa je na koncu izdaje na voljo še kratek povzetek v nemščini.

Št. Vavti

Predčasni zaključek občinske seje

SELE. Seja občinskega sveta v začetku preteklega tedna se je končala predčasno, ker so jo odborniki Enotne liste in tudi odbornik ljudske stranke iz protesta zapustili. Vzrok za tak konec je bil nepopoln zapisnik zadnje občinske seje, saj vanj ni bil vnesen izid glasovanja v zadevi gozdne ceste v Setiče. Odborniki so na tej seji predlog zavrnili z 11:0.

Predstavnik EL, podžupan Nanti Olip, je ravnanje nekaterih socialističnih občinskih odbornikov – trdili so celo, da

predlog sploh ni bil izglasovan – ocenil kot neodgovorno in to dogajanje primerjal s cirkusom ter s svojimi odborniki zapustil sejo. Ker seja ni bila več sklepčna, jo je moral župan prekiniti in jo bo znova razpisal.

Še pred zapustitvijo je EL vložila dva nujnostna predloga, ki ju bo občinski svet obravnaval na prihodnji seji. Prvi se nanaša na vodo v Hajnzičevem potoku, drugi pa na alternativni program za praznovanje 10. oktobra 1990, dneva 70. obletnice koroškega plebiscita, v Selah.

Pliberško podjetje za izdelavo žimnic v gospodarskih težavah

PLIBERK. – V zadnjih dneh so se spet širile vesti, da ima pliberško podjetje „Feste-Schlafcomfort Ges. m.b.H.“ resne gospodarske težave. Alpska kreditna zveza (Alpenländischer Kreditorenverband) je pred nekaj dnevi sporočila, da še v teh dneh pričakuje prigrasitev stečaja.

Podjetje je menda zadolženo za skoraj 100 milijonov šilingov, ta čas pa zaposluje še okrog 70 ljudi.

Zaprtje tega podjetja bi brez dvoma za Pliberk in za spodnjo Podjuno pomenilo

hud udarec, zato bi prizadeti radi dosegli sanacijo podjetja.

Do meseca maja je bil njegov poslovodja podjetnik Ferdinand Stefitz, odtlej pa ga vodi Velikovčan Josef Maier. Podjetje je imelo težave že pred sedmimi leti, takrat je razglasilo poravnavo. V zadnjih sedmih letih pa se ni več opomoglo, nasprotno, dolgovi so iz leta v leto naraščali.

V času, ko o tem poročamo, pa smo zvedeli, da je podjetje že vsem 70 sodelavcem odpovedalo službo.

Občinska seja v Borovljah

BOROVLE. – V torek, 24. julija so na občinski seji v Borovljah med drugim razpravljali tudi o razširitvi Konsumove veletrgovine. Občinski svet je načelno privolil v razširitev, nekateri odborniki – med njimi tudi slovenski – pa so zagovarjali postavitev manjše podružnice Konsuma v vzhodnem delu Borovelj.

Odborniki so razpravljali tudi o novi enosmerni cesti na glavnem trgu. Ta čas je to prometni problem: en dovoz, ki se razpleta v tri izvoze, to pa je ponesrečena rešitev, meni župan dr. Helmut Krainer.

Plebiscitni dar v višini 3,296 milijona šilingov bo občina porabila za izgradnjo cestnega omrežja in za nakup tako imenovanega Voigtovega gradu, ki ga nameravajo preurediti v puškarski muzej.

Občinski svetnik Helmut Koschat (FP) pa je še pokritiziral sklep o nakupu EDV-naprave, ki ga je mestni svet sprejel, ne da bi o tem poprej informiral občinski svet.

Ana Lukan 75

ZGORNJE JEZERCE. Ana Lukan je te dni praznovala svoj 75. rojstni dan. Slavljenka je prejela številne čestitke, katerim se z najboljšimi željami pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika. „Tomažinji“ so med drugim čestitali Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“, župan občine Vrba dipl. trg. Petritsch ter številni drugi voščilci. Še na mnoga leta!

Protislovja okoli taberne „Pri Joklnu“

CELOVEC. – Pretekli teden je stanovski zastopnik arhitektov dipl. inž. Maximilian Heppner opozoril na „nejasnosti“ v zvezi z ukinitvijo taberne „Pri Joklnu“.

„V zadnjem času je bil govor o tekmovanju arhitektov,“ je dejal, „tega pa sploh ni bilo, bil je le neke vrste izvedeniški postopek (Gutachterverfahren), katerega so se udeležili 4 arhitekti in en gradbeni mojster, zaključki izvedencev pa za Zvezo slovenskih zadrug (SZS) niso obvezni, saj ta lahko gradi, kakor hoče...“

Heppner je tudi kritiziral, da namerava SZS na prostoru, kjer zdaj stoji poslopje s taberno, postaviti trinadstropen blok, s katerim mislijo pregraditi tudi poslopje SZS v Pavličevi ulici.

Takšna visoka stavba na tem mestu bo, tako meni Heppner, napravila veliko škodo podobi mesta.

Dejal je še, naj se mestni načrtovalci zavedajo, da je taberna „Pri Joklnu“ dragocen del mestne kulture, saj je stara že več kot sto let.

Elektronsko snemanje cen v škodo potrošniku?

Pazite pri „Scanner – blagajnah“!

CELOVEC. – Elektronsko snemanje cen, ki se vse bolj uveljavlja v veletrgovinah, je dostikrat v škodo potrošniku – to je pokazal test, ki ga je meseca junija izvedla posvetovalnica za potrošnike (Konsumentenberatung) Koroške delavske zbornice.

Kontrolni pregledi v 23 trgovinah in marketih po vsej Koroški so pokazali, da se znesek na računu velikokrat razlikuje od cen, ki so zapisane na blagu: samo v 9 trgovinah menda ni bilo tozadevnih razlik, v petih je bil blagajniški znesek višji, v štirih nižji od seštevka cen, v petih primerih pa je bil enkrat višji, drugič nižji.

Torej ne moremo mimo tega, da so se napake pri elek-

tronskem snemanju pojavile kar v 60% primerov.

In kako pride do teh napak? Vzrokov je več: tehnične pomanjkljivosti, napačno zapisane cene na izdelkih, napačne cene v kompjuterju ipd.

Zastopniki posvetovalnice za potrošnike menijo, da bo treba z zakonom o ceni (Preisgesetz) zagotoviti označitev vsakega izdelka s ceno. Od trgovcev zahtevajo, da poskrbijo za pravilno označevanje blaga, tako da tehnični napredek ne bo v škodo potrošnikom.

Potrošnikom pa delavska zbornica svetuje, da sami preverijo račun še pri blagajni, če pa ugotovijo kakšno napako, pa naj na to opozorijo vodstvo trgovine.

Karl Koffler novi predsednik Koroške trgovske zbornice

CELOVEC. – Pred nekaj dnevi je trgovska zbornica na svojem letošnjem obnem zboru izvolila novega predsednika Karla Kofflerja. Zadnjih 18 let ji je predsedoval Karl Baurecht, ta pa se je zdaj poslovil.

V svojem nagovoru je poudaril, da se je njegov naslednik Koffler že vsa zadnja leta pripravljala na to odgovorno nalogo, zahvalil pa se mu je tudi za njegovo lojalnost v preteklih letih.

Predsednik Zvezne gospodarske zbornice inž. Rudolf Sallinger se je Baurechtu zahvalil za njegovo pripravljenost za sodelovanje, potem pa je zaobljubil novega pred-

sednika Kofflerja. Tudi ta je pohvalil Baurechtovo delovanje v zadnjih desetletjih, za v bodoče pa je predlagal „pametne“ reforme, npr. tudi v zvezi z obveznim članstvom. Koffler je nadalje zagovarjal organizacijsko obliko gospodarstvenikov, vendar pa je izrazil tudi pripravljenost za reforme. Pri svojem delu, je dejal, bi v ospredje rad postavil več pravic članov do sodelovanja in varstvo okolja.

Koffler je javnost še seznanil o sklepu predsedstva o ustanovitvi tako imenovane „Karl-Baurechtove gospodarske nagrade“, ki jo bodo podeljevali zaslužnim mladim podjetnikom, znašala pa bo 100.000 šilingov.

Naročite in širite Slovenski vestnik!

PRIREDITVE

SKUPINSKI IZLET Z JEZIKOVNIM TEČAJEM

Pod geslom „Korošci se učimo jezike sosedov“ organizira Club tre popoli tečaj italijanščine v Pescari od 26. do 8. 9. Prijave sprejemajo telefonsko (0 4227/2363).

Datum	Kraj	Prireditelj
Nedelja 29. 7. 10.30	Peca-Veški stan	Vsakoletno ŽEGNANJE PRI SV. ANI
Četrtek 2. 8. 20.00	samostan v Dobri vasi	Poletni koncert – glasbeni kontrasti, nastopajo: SPD „Srce“ v MePZ SPD „Srce“, Dobri vasi, folkl. skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi, Big-Band Šmihel, ansambel „Korenika“ iz Šmihela
Četrtek 2. 8. 20.00	Sodalitas Tinje	Od gledanja umetnosti k umetnosti gledanja „Venezia“ pred.: P. Cornelius Dings, SSS
Petek 3. 8. 20.00	v Kulturnem domu v v Šentprimozu	KULTURNI VEČER: Sodelujejo: Trio „Korenika“ iz Šmihela, folkl. skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi Mešani zbor SPD „Danica“
Sobota 4. 8. 18.00	pri Cingelcu na Trati	OTVORITEV KULTURNEGA DOMA, otvoritveni koncert, nato ples, igra Trio Drava; v nedeljo, 5. 8. ob 10. uri maša in blagoslovitev doma, nato igra A.T. Linhart: „Županova Micka“
Sobota 4. 8. 20.30	gostilna Podobnik v v Bell	Koncert – „Zveneča alpska dežela“
Nedelja 5. 8. 11.00	Obir	16. POHOD NA OBIR, zbirališče na vrhu Obirja ob 11. uri, nazaj grede piknik pri Marofu
Sobota 4. 8. 14.00	gostilna Seher v Velinji vasi	POSVET SLOVENSKE MLADINE, vabijo: Zalka Kuchling, Saša Sturm, Matija Kampuš idr.
30. 7.-4. 8. 10.00	Teden mladih umetnikov na Rebrci	V Mladinskem centru na Rebrci bodo tudi letos znani in priznani umetniki in umetnice uvajali/e otroke v najrazličnejše tehnike umetnostnega izražanja. Prijave na KKZ, Viktringer Ring 26, Celovec, tel.: (0 463) 516243.

Krščanska kulturna zveza in Mladinski center na Rebrci vabita na **TEDEEN MLADIH UMETNIKOV** od ponedeljka, 30. julija, do sobote, 4. avgusta v Mladinskem centru na Rebrci.

IZLETI

SPD „Radiše“ vabi na izlet na Dolenjsko, v deželo cvička. Čas: v nedeljo, 15. avgusta 1990, odhod: 5.30 z Radiš (kulturni dom), pristop tudi v Verovcah, Tucha in Lipici. Prijave sprejemajo: Tomaž Ogris (39 150), Andrej Lampichler (392613) in Nužej Wieser (39129). Ob prijavi je treba plačati 150 šilingov za kosilo, in vstopnine. Strošek za vožnjo krije društvo.

Od ponedeljka, 3. septembra do sobote, 8. sept. **Potovanje v Rim in Asisi**, vodi msgr. Andrej Kajžnik, prireditelj Katoliško prosvetno društvo v Tinjah

RAZSTAVE

Celovec

– **Pri Joklnu** – Mola – Krpaž – Patchwork, Likovni izraz Kuna Indijancev.
– **Galerija 61** – Giorchio Guarini, mešane tehnike. – **V Mohorjevi knjigarni** – Miha Dolinšek, razstave fotografij, do 29. 8. 1990. – **Casineum** – Sejem za umetnost in antikvitete od 2. 8. – 7. 8.

Semislavče

– **Galerija Rožek** – poletna razstava od 27. 7. – 9. 9. 1990, odprta od torka do nedelje.

Tinje

Razstava del Tomaža Lauka, umetniške fotografije.

Vabilo ZKP

Zveza koroških partizanov vabi na osemdnevno potovanje v Šibenik, Dalmacijo, od sobote, 1. septembra do sobote, 8. septembra 1990. Cena potovanja je 2.880 šil. V to ceno je vključen avtobusni prevoz, bivanje v dvoposteljni sobah hotela Solaris (za enoposteljno sobo je dnevno doplačilo 50 šil.), polni penzion (zajtrk, kosilo in večerja), dva avtobusna izleta na otok Murter in v nacionalni park k slapovom Krke ter ladijski izlet v Kornatsko otočje, kopanje v morju ali v hotelskem bazenu. Prijavite se čimprej po telefonu, dopoldne na štev. 0 463/513752, popoldne 0 463/210704 ali Milki Kokot, tel.: 0 463/514300

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 30. 7. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,10	11,70
za 1 angleški funt	£ 20,50	21,50
za 100 franc. frankov	f 205,50	215,50
za 100 ital. lir	Lit 0,94	0,99
za 100 dinarjev	DIN 90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr 819,00	843,00
za 100 holand. guldov	Hfl 615,00	633,00
za 100 nemških mark	DM 694,00	712,00

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

1 9 22 23 39 41 (7) 221 122 1XX 1X2
Joker: 747868 b. j. Stava: 0:3, 1:2, 2:1, 4:2 b. j.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Gabriele Pack ni več

Žalostna vest se je razvedela iz Kotmare vasi. V petek je po dolgi težki bolezni umrla Gabriela Pack, stara šele 50 let. Rajna Eli se je z vso vsmo posvetila razvoju slovenske kulture. Bila je pevka SPD „Gorjanci“, sicer pa je podpirala tudi dejavnosti svojega moža, bivšega predsednika društva, in sina, ki sedaj vodi kotmirski zbor. Pogreb priljubljene Eli Pack bo danes ob 16. uri na kotmirškem pokopališču. Možu in otrokom velja ob prerani izgubi žene in matere naše iskreno sožalje.

Čestitamo

Društveniki in člani SPD „Valentin Polanšek“ z Obirskega iskreno čestitajo domačinu, prijatelju in solistu moškega zbora Zdravku Smrtniku iz Kort, ki je po dveletni službeni praksi te dni na Dunaju opravil zaključni državni izpit in postal inženir gozdarstva. Čestitkam se pridružujeta tudi uredništvo in uprava Slovenskega vestnika!

Rešitev iz prejšnje številke

V	S	O	T	A
A	L	S	E	R
R	A	T	K	A
Š	V	E	J	K
E	K	R	A	N
K	O	C	K	A

Ivan Dolenc
Za dolar
človečnosti

Na naši strani smo se na vse kriplje otresali saj, ki so se sipale z železniške proge po vseh oknih in silile skozi vrata.

Poleti pa so nas vse mučile sitne muhe. Šteli smo dneve, ko so udarjale po nas v gostih rojih. Nekje na tem koncu mesta in na začetku brezkončne prerije je mestno prebivalstvo odlagalo svoje odpadke.

Vsem tem novicam je moja žena nekega dne pridala še svojo, ko je naznanila, da bomo dobili četrtega otroka.

Naši dve šolarki sva z ženo

takoj zapeljala v novo šolo. Prvi dnevi in meseci so bili strašni za obe: počutili sta se kot gluhonemi sredi največjega trušča in vika. Ničesar nista razumeli, nihče v razredu se jima ni približal. V klopi sta sedeli kot jetnici. V odmorih sta se prijeli za roko in pritajeno šušljali med seboj v najbolj oddaljenem kotu šolskega hodnika. Skromno južino sta močili z velikimi grenkimi solzami.

Zvedela sva, da sta se enkrat ali dvakrat na poti v šolo skrili za prvo trgovsko hišo v mestu. Tam sta sedli

na aprilsko mrzli pločnik in si pol dneva pripovedovali o šoli doma, kjer sta bili tako zelo srečni. „Kdaj se vrnemo domov?“ sta se spraševali. Spomnili sta se razposajenih pesmi iz domače šole in svoje domače učiteljice – kako vneto sta ji odgovarjali na povsem razumljiva vprašanja! Tu pa sta zdaj prisiljeni molčati in poslušati nerazumljive besede, ki jima udarjajo v ušesa kot najhujše obtožbe. Zadnji sta v razredu, pa čeprav sta bili še včeraj odličnjakinji. Nevedni sta, da si še ust ne upata odpreti.

„Kaj neki počenjata zdaj babica in dedek?“ sta silili druga v drugo. „Ali bova še kdaj videli staro mamo in starega ateka?“

V času do poletja sta spoznali, da jima učiteljica v novi šoli pripoveduje o kraljih in kraljicah, ki niso bili ne iz Maribora ne iz Ljubljane. Razumeli sta tudi že toliko, da nova učiteljica še nikoli ni

bila slišala za njun rojstni kraj in za njuno rodno deželo. Čudili sta se, kako je to sploh mogoče. Kar naprej jima pripoveduje, da morata pozabiti vse, kar je bilo. Z novo deželo sta dobili tudi „novo“ zgodovino in „novi“ zemljevis, jima pravi.

Sestrici tega nista mogli doumeti. Upri sta se angleški izgovorjavi svojega imena. „I am Alenka!... I am Manica!“ sta vztrajali.

„Kdaj se vrnemo domov?“ sta naju vsak dan znova oblegali.

Midva z ženo pa sva samo molčala. Kaj bi jima tudi lahko rekla v tolažbo? Kako bi jima razložila, da bomo vsi skupaj ostali tukaj, v tem tujem, nerazumljivem svetu?

Za najino tretjo deklico je bilo veliko lažje, ker še ni hodila v šolo. Bila je še tako majhna, da ji je prerija postala pravi dom.

Po vodo je vsak dan hodila k nam ženica s skrajnega

roba prerije. Živela je v majčkenem enosobnem trailerju.

Tej prevoznici hišici je že zdavnaj zmanjkalo koles, zato je kar takole čepela v rdeči ilovici, povešena na tisto stran, kjer jo je objemala visoka trava. Pred vrati je stal star hladilnik. Pod streho pač ni bilo prostora zanj. Od dežja in snega, ki ga je pral dolge mesece, je bil ta nekoč beli stroj ves rjav in umazan.

Starka je nosila na glavi pisano ameriško ruto in nikoli ni slekla svojega modrega puloverja. Iz njenega bivališča se je jutraj in zvečer vil droban steber črnega dima, toplo pa ji menda nikoli ni bilo za tankimi lesenimi stenami.

Štefan nam je povedal njeno zgodbo.

Mož ji je bil zapustil krpo zemlje.

* stanovanjska prikolica

(dalje prihodnjič)

1.-7.8.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 1. 8.	9.30 Angleščina; 10.30 Tekme na dirkališču; 12.10 Zunanje politični report; 13.50 Glasba v Monte Carlu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Me, ženske; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Lovčeva kri; 21.50 Neznani ljubljene; 23.40 Mike Hammer; 0.25 Aktualno.	14.00 Šport; 17.00 Varnost ne pozna meja; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Posvečeni morilec; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Toto - pregled; 22.30 Arafat - življenje za Palestino; 23.20 Jour fixe.	8.50 Videostrani; 9.00 Mozaik; 9.00 Spored za otroke; Vrtnica male gospodične; Alice in njena družina; Poletje; Zadeva Franchise; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.10 Po sledih napredka; 18.35 Spored za otroke; Moja družina in ostale živali; 20.00 Samo denar, am. film; 22.20 Poletna noč.	
ČE 2. 8.	9.30 Dežela in ljudje; 10.00 Nova tovarna; 10.30 Neznani ljubljene; 12.20 Klub seniorjev; 13.50 Grof z železno pestjo; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi na dopustu; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Kriminalka, kriminalka; 21.20 Jolly Joker; 23.50 Smrtno prijateljstvo.	14.00 Šport; 17.15 Srečanje z živaljo in človekom; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 18.55 Lotto - studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Notranje politični report; 21.15 Enostavno čudovito; 21.20 Spektrum: Ernst Jandl; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Spored za otroke: Grizli Adams; Zakon v Los Angelesu; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Presenetljive živali; 18.40 Spored za otroke; Čudežna leta; 19.30 Dnevnik; 20.00 Vnovič v Bridesheadu; 21.00 Osmi dan; 22.05 Dnevnik; 22.25 Poletna noč: Dragi John, Polnočni klci.	Neveste kmeta Kurta Poidla Četrtek, 2. 8. 1990, TV A1, 22.15 - V videoteke danes lahko gledate film o mladem kmetu Kurtu Poidlu, ki bi se rad oženil, a ne najde ženske, ki bi se hotela spoprijeti s trdim vsakdanom kmečkega življenja. Zato Poidl skuša (igra ga Klaus Maria Brandauer, na sliki) najti srečo in ženo v drugem poklicu. Toda tudi to ni tako enostavno... Film pa je dober primer skupne produkcije ORF in ZDF.
PE 3. 8.	9.30 Ruščina; 10.30 Glasba v Monte Carlu; 14.00 Sedem zlatih moških; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi na dopustu; 18.30 Knight Rider; 19.22 Nqvo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Eurocops; 21.20 Zakonodajca v Los Angelesu; 22.50 Krvava sled; 0.30 Mike Hammer.	12.00 Šport; 16.25 Report z borze; 16.40 Dediči ljubezni; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Franz kardinal König, 85; 21.20 Ukradena mladost; 22.50 Ljubim New York; 23.50 Gospodje mesta; 2.30 Poročila.	9.00 Spored za otroke; Kljukčeve dogodivščine, Delfin Flipper, Boj za obstanek; Vnovič v Bridesheadu; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Mesta mostovi; 18.40 Spored za otroke; 19.10 Risanaka; 19.30 Dnevnik; 19.54 Zrcalo tedna; 21.10 Zakon v Los Angelesu; 22.00 Dnevnik.	Samo denar mamljiva nagrada Sreda, 1. 8. 1990, TV LJ1, 20.00 - Jerry Lewis je svojo filmsko kariero začel ob koncu štiridesetih let. V petdesetih je posnel nekaj precej uspešnih komedij skupaj z Deanom Martinom; slednji je praviloma igral šarmerja, lepota, Jerry Lewis pa njegovo nasprotje, skratka nespretna, sramežljivca. V to kategorijo sodi tudi film „Samo denar“, v katerem Jerry Lewis kot popravljalet televizorjev rad klepeta, manj uspešen pa je pri svojem delu. Je navdušen bralec kriminalk in zato ni presenetljivo, da je zasebni detektiv, sicer ena izmed njegovih strank, njegov idol, še zlasti, ko se ta odloči, da bo skušal najti že več kot dvajset let pogrešanega sina pred kratkim umrlega izumitelja. Teta pogrešanega mladeniča je razpisala mamljivo nagrado, ki nemudoma pritegne detektivovo pozornost. Tudi Jerry bi rad pomagal in si zato izmisli posebno strategijo...
SO 4. 8.	9.30 Re na vzhodu, Osiris na zahodu; 11.00 Video - ljubezen; 12.35 Mesto na gori; 14.20 Rože na Tirolskem; 16.00 Otroški Wurlitzer; 18.30 Nogomet; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Baden-badenska ruleta; 21.50 Psiho II; 23.45 Mongolijci.	11.45 Report z borze; 12.00 Šport; 16.30 Beseda in zvok; 17.00 Bosi v posteljo; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 20.15 Dva navihanca; 21.45 Aktualno; 21.50 Športna reportaža; 22.30 Neposredno v soboto; 0.15 Knebworth 1990; 2.15 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček; Zlata ptica; Moja družina in ostale živali; Čudežna leta; 10.15 Zgodbe iz školjke; 15.55 Poletna noč; 18.35 Spored za otroke: Cvetlične zgodbe; Ciciban, dober dan; 20.20 Operacija „Divja gos“; 22.35 Poletna noč: Dragi John, Polnočni klci.	
NE 5. 8.	9.05 Arafat - življenje za Palestino; 10.40 Ta teden se je zgodilo; 13.25 Tisoč mojstrov; 14.00 Konjev gobec; 17.00 X-Large; 18.30 Knight Rider; 19.15 Loto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Capriccio - prenos iz Salzburga; 23.00 Trnuljčica - balet, prenos iz Montreala.	9.05 Kulturni tednik; 10.30 Juan Tiopcho; 12.00 Pokrajine sveta; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Kraj zločina; 21.55 Sternberg - zvezda med strelci; 23.30 Mike Hammer.	9.10 Otroška matineja: Živžav; Pet prijateljev; Zgodbe starih mest; 11.05 35 let z Avseniki; 15.50 J. Marek: Praški panoptikum; 17.00 Dnevnik; 17.10 Kavboj in dama, am. film; 18.40 Tatjana in Davor; 19.15 Risanaka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Kazimir Klarič: Pozitivna ničla; 21.05 Zdravo; 22.25 Dnevnik.	
PO 6. 8.	9.30 Slike iz Avstrije; 10.30 Rože na Tirolskem; 12.10 Telo - duh - zavest; 13.35 Ta teden se je zgodilo; 14.00 Annchen iz Tharaua; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi na dopustu; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Magnum; 22.10 Pot v divjino.	17.00 Vinarij; 17.30 Lindenstrabe; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Nasprotnika na dirkališču; 21.00 Novo v kinu; 21.15 Šiling; 22.25 Armada; 23.10 Pod izposojenim nebom; 23.55 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Nina in Ivo; Alice in njena družina; 9.35 Mozaik; 14.35 Zdravo; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Utrip, Zrcalo tedna; 18.40 Spored za otroke: Radovedni Taček; Cvetlične zgodbe; 19.05 Risanaka; 20.00 Slobodan Šnajder: Raj zdaj; 21.40 Dnevnik.	S talarjem po ukradeni denar Sobota, 4. 8. 1990, TV A2, 20.15 - Vloga kot nalašč za Jeana Gabina; kot nekdanji šef roparske tolpe je že v ujetništvu našel novega „sodelavca“, ki se izkaže kot zelo poučljiv učenec „velikega mojstra“. Tako se oba odločita, da gresta po zaklad, ki ga je šef skril pri neki kapeli sredi Rima. Že v celici izdelata natančen načrt, katerega hočeta uresničiti, ko jima uspe uiti iz zapora. Toda v realnem življenju je pač večkrat le drugače kot v mislih: lov na zaklad postaja zelo zapleten, morata se poslužiti marsikaterih zvijač. Toda kljub temu dolgo časa nimata pravega uspeha, tako da se končno odločita, da se spreoblečeta v duhovnika, da bi se tako lažje približala kapeli in svetem mestu Rimu...
TO 7. 8.	9.30 Angleščina; 10.00 Družina človek; 10.30 Dva navihanca; 12.05 Šport v ponedeljek; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi na dopustu; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Imeniten planet; 21.07 Rally - drugi del; 22.10 Pot v divjino; 23.45 Divja ovca; 1.25 Poročila.	16.45 Irokeško potovanje; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Da ali ne; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Kar slehernika zanima; Na obisku pri Ruth Francken; 0.25 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke, Živžav; 10.20 Alpski večer; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke: Zlata ptica; Čisto pravi gusar; 19.05 Risanaka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Zadeva Franchise; 21.00 Montreux Jazz Festival '89; 22.00 Dnevnik; 22.20 Poletna noč.	

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00

Sreda, 1. 8.

Večerna

21.05-22.00

Poletje v poeziji - glasbeno-literarna oddaja

Četrtek, 2. 8.

Rož-Podjuna-Zilja

Petek, 3. 8.

„Drava, povej mi...“ - razstava v Borovljah

Sobota, 4. 8.

Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 5. 8.

6.30-7.00: Dobro jutro na Koroškem Duhovna misel (žpk. Jože Valeško) 18.10-18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 6. 8.

Vsa sreča sveta - pastir na planini

Torek, 7. 8.

Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 5. 8. 1990, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Žegnanje na Peci
- Strojni krožek v Podjuni
- Turizem ob Klopinskem jezeru
- Tekma koscev na Radišah
- Marjan Tschertou - težavnostno plezanje
- Kolesar Peter Wrolich je uspel na evropskem kriteriju

„Drava, povej mi...“

Petek, 3. 8. 1990: 60 let je že od tega, odkar so Borovlje dobile naziv mesto. V okviru praznovanja tega jubileja je v mestni hiši na ogled zanimiva razstava „Stara Drava“. V njej se srečamo z zanimivimi posnetki iz časa, ko je Drava še prosto utirala pot po Rožni dolini. Dandanes je seveda vse drugače: realnost ŐDK je že zdavnaj opravila z obliko stare Drave, še pa se najdejo ljudje, ki vedo, kako je bilo svojčas, ko so morali še z brodom preko Drave, v časih, ko je m.d. nastal cel splet lepih slovenskih ljudskih pesmi od „Mi smo pri Dravci doma“ do „Je na Dravci mehlica“.

Borbeno do važne zmage

Prvi uradni nastop na novo formirane vrste Slovenskega atletskega kluba je bil uspešen: v prvem kolu tekmovanja za avstrijski nogometni pokal so njeni nogometaši na tujem premagali ekipo FC Šentvid po podaljšku s 4 : 2 in se tako kvalificirali v drugo kolo, v katerem se bodo 15. avgusta v Beljaku srečali s VSV.

Tekma v Šentvidu je bila precej naporna. Že sam začetek nikakor ni bil po okusu igralcev in navijačev SAK, saj je Strusser že v 9. minuti povedel z 1 : 0 za Šentvid. Sledili so številni napadi SAK, toda na-

padalci so bili premalo prodorni, tako da je imel SAK edino večjo priložnost le iz prostega strela Krauslerja, ki pa je žogo poslal tesno mimo vrat.

Nadaljnji udarec pa je sledil že kar v 7. minuti drugega polčasa: po napaki obrambe je Fischer zvišal na 2 : 0 in tedaj ne bi nihče več stavil na uspeh SAK. Toda igralci sami se še niso vdali, spomnili so se uspešne tradicije SAK v pokalnih dvobojih, in tako je bilo le še vprašanje časa, kdaj bo tudi SAK lahko proslavil zadetek. Pri tem so jim pomagali domačini z avtogolom, toda za tem je

igralo le še eno moštvo: namreč SAK. Napad za napadom se je valil proti vratom Šentvidčanov, ena akcija je bila lepša od druge in že v 73. minuti je Arthur Hanser dokazal, da z njim lahko letos spet računamo: dosegel je izenačenje, s tem pa tudi podaljšek...

Prav v tem delu igre pa se je izkazalo, da so bile priprave SAK pod vodstvom trenerja Ivana Ramšaka uspešne, SAK je bil tudi kondicijsko v premoči in je nadigral domačine. Ko je Adi Blažej že v 3. minuti podaljška povedel na 3 : 2, je bilo jasno, da lahko zmaga le SAK. Drugi zadetek Blažejja, ki je v Šentvidu dokazal, da je prava okrepitev za SAK, pa je tekmo dokončno odločil. Veselje je bilo veliko, pohvala velja vsem igralcem, saj so se vsi resno potrudili – in le tako je SAK tudi uspelo skoraj izgubljeno tekmo še odločiti v svojo korist.

Tonči Blajs (levo) se je zelo prizadeval, le v zaključku je imel smolo.

Slike: Mohar

Rezultati in žreb

V ostalih tekmah koroških moštev za nogometni pokal je Pliberk premagal Rapid Lienz z 2 : 1, Beljak - Wieters-

dorf z 2 : 0, Trg pa Breže v streljanju enajstmetrovk s 7 : 6. V drugem kolu bo SAK igral v Beljaku, Pliberk proti Vorwärts iz Steyra, Trg pa proti VÖEST Linz. Tekme bodo na praznik, 15. avgusta.

Adi Blažej (desno) je dosegel kar dva zadetka za SAK.

Tudi Arthur Hanser (v sredini) se bliža nekdanji formi.

Mladinski Grand prix: Wrolich 5.

Peter Wrolich je spet potrdil, da sodi v evropski vrh mladinskih kolesarjev. Na 4. mednarodnem evropskem mladinskem Grand prixu v okolici Velikoveca se je po štirih preizkušnjah s 23 točkami uvrstil na izvrstno peto mesto in bil tako za Dunajčanom Riebenbauerjem (25 točk) drugi najboljši avstrijski tekmovalac.

Svoje peto mesto v skupnem seštevku si je Wrolich dejansko zaslužil, saj je bil vse štiri dni med prvimi: v vožnji na kronometer je bil četrti, pri kriteriju na cesti šesti, v ekipi (skupno s Kopeinigom, Suntingerjem in Brandstätterjem) peti, v gorski vožnji proti Djekšam pa šesti. Zmagovalec tega neuradnega evropskega mladinskega prvenstva je postal Sergej Lebedjev (Sovjetska zveza), ki zbral kar 47 točk, drugi pa njegov sodeželan Denis Kazimcev.

ŠAHOVSKA RUBRIKA ureja: Silvo Kovač

Šahovska naloga št.: 77

Iz partije svetovnega prvaka R.J. Capablanka

Črni kmet je prodril na drugo vrsto, vendar pa za promocijo nima veliko možnosti, saj mu bele figure to onemogočajo.

Vendar pa si je svetovni prvak R.J. Capablanka v

poziciji na diagramu zamislil duhovito zaključno kombinacijo, ki je prisilila belega k predaji. Analizirajte pozicijo in pred vami se bo razkrila skrivnost kombinacije, ki bo vam tudi v praktični igri dobrodošla.

Rešitev naloge št.: 76

Edina obramba za vodjo belih figur je tokrat napad in zato z žrtvijo dame 25. De7+!! dirigira črnega kralja po 25...Ke7: pod napad ostalih treh belih figur. 26.Tc7+Kf8 Na 26...Ke8 sledi 27.Sd6+ Kd8 28. Tc8+ in 29.Tf7 mat. Tudi beli skakač odigra pomembno vlogo v zaključnem napadu. 27. Sd6+ Tf2 Na 27... Sf2+ beli vzame trdnjavo 28.Kg2: in zmaga. V partiji je sledilo 28.Tf7+ Tf7: 29.Tf7 mat!

Ta vikend začetek prvenstva

Konec tega tedna se začne nova prvenstvena sezona v vseh koroških razredih. SAK v prvem kolu gosti Mölital (nedelja, 18.00), Bilčovs bo nastopil v Mostiču, Šmihel v Metlovi, Dobrla vas v Sinči vasi, Globasnica v Reichenfelsu, Železna Kapla pa bo gostila novince, ekipo St. Michaela iz Labotske doline. Selani pa se bodo v prvi tekmi 2. razreda v stadionu pod Košuto pomerili s Porečani.